

*Panthrede - 1° (solo flauto ou
harmonium) typé par Stalle
melancolique
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ "ΑΙΑΣ "*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΑΘΗΝΑ

Πάντα, ω τοῦ λέπρη γυιέ, σε βρίσκω
νά κυνηγᾶς νά καταφέρης κάποιο
χρυφό παιχνίδι στόν έχθρο, καὶ τώρα
σε βλέπω έδω στίς νευτικές τριγύρω
τοῦ Λίαντα τίς σκηνές, δην κρατούνε
τήν πιό έκρη στήν παράταξη, νά γέχνης
ἀπ'όρα καὶ ν'έμαρτερες τά χνάρια
τά νιοχθεράχτα έκείνου, γιά νά δης
ὅν εἶναι μέσα εῖτ' ἀν δὲν εἶναι μέσα.
Καὶ σέ βγάζει παλέ τ'έχνερι, ώς νάχης
τοῦ πιό δέσου ταῦς ιερωνικοῦ τή μύτη·
γιατί δέπο λίγο πρὸν εἶναι εύτός μέσα
στάζοντας ήδο διπέπο κεφάλι κι αἴμα
ἀπ'τά φονικά του χέρια· δοτε δέν έχεις
ἀνάγκη νά πρυτανοίταξής πίσω
ἀπ'αύτη τήν πόρτα· μέσα πᾶ μου έμένε
γιά ποιό λόγο σ'αύτον ταῦς κάποιας,
σάν θά μου πῆσε, κι διπέ μέσα βέ μετης.

*atmosphère celeste
languide!
en envoi ble des
vents.*

ΩΔΥΣΣΕΑΣ

Φωνή τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς πιό γιά μένα
ἀπ'όλους τούς θεούς ἀγαπημένης,
ὅ πόσο εύκολογνώριστα, κι ἐν εἶσαι
μακριά ἀπ'τά μάτια, ἀκούω τό λέλημά σου
καὶ μέ μιᾶς μέσα στή ψυχή τό άρπάζω
σάν ἥχο ἀπό χαλκόστομη καμπάνα.
Καὶ τώρα καλά τόνοιωσες πώς φέρνω
τά βήματά μου γύρω ἀπό 'να έχθρό μου,
τόν Λίαντα μέ τή θεόρατή του δεπίδα·

έκεινον κυνηγῶ, κανέναν ἄλλον
ἀπό πολυώρα, γιατί αὐτή τή νύχτα
μᾶς ἔχει κάτι ἀκατανόητο κάμη,
ἄν εἶν' ἀλήθεια αὐτός πού τῷκαμε,
γιατί, βέβαιοι δέν εἴμαστε, κι 'δὲ νοῦς μας
στό ναὶ γυρνάει καὶ στό ὅχι· κ' ἔτσι ἐγώ
ζεύχτηκα μόνος μου σ' αὐτό τόν κόπο.
Καὶ ίδού τί τρέχει· βρήκαμε προλίγου
τά κοπάδια μας ὅλα χαλασμένα
καὶ σφαγμέν' ἀπό χέρι ἀνθρώπου μ' ὅλους
μαζί τούς φύλαικές των· κι ὁ καθένας
ἔνοχο τῆς σφαγῆς φωνάζει ἐκεῖνον·
κ' ἔνας ἀπ' τούς σκοπούς, πού λέει τόν εἶδε
νά πηδάη ἀπ' τούς κάμπους μοναχός του
μέ τό σπαθί στό χέρι πού ἔσταζε αἷμα,
ἔρχεται καὶ τήν εἰδηση μοῦ φέρνει·
ἀμέσως τρέχω ἐγώ κατά τά χνάρια
κι 'ἄλλα γνώρισα εύτύς, κι 'ἄλλα μέ κάνουν
νά μένω ἀπορημένος καὶ δέ εξέρω
τίνος εἶναι νά πῶ· μά τήρθες στήν ώρα,
γιατί σ' ὅλα, καὶ πρῶτα καὶ κατόπι,
ἔχω δύνηγό μου τό δικό σου χέρι.

ΑΘΗΝΑ

Τό γνωρίζω, 'Οδυσσέα, κι ἀπ' ώρα τώρα
τά βήματά σου ἀκολουθῶ, σ' αὐτό σου
πρόθυμος παραστάτης τό κυνῆγι.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Κι ἄραγε, ἀγαπημένη δέσποινά μου,
σωστά νά πῆρα τάχα αὐτό τόν κόπο;

ΑΘΗΝΑ

Ναὶ, ἐκεῖνος τά κατάφερε ὅλα τοῦτα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Καί μέ ποιό σκοπό κίνησε τό χέρι
σ' αύτή τήν κακοστόχαστη τήν πράξη;

ΑΘΗΝΑ

Χολώθηκε βαριά γιά τοῦ Ἀχιλλέα
τά ὅπλα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Καί γιατί τότε ρίχτηκ' ἔτσι
ἀπάνω στά κοπάδια;

ΑΘΗΝΑ

Φανταζόνταν
πώς, σφάζοντάς τα, ἔβαψε τό χέρι
στό δικό σας τό αἷμα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μά στάληθεια
γιά τούς Ἀργείους ἦταν αύτή τή βουλή του;

ΑΘΗΝΑ

Καί πέρα θά τήν ἔβγαζε, ἀν δέν ἦταν
νά λάβω ἐγώ τά μέτρα μου.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Καί ποῦ
τή βρῆκε αύτή τήν τόλμη καί τό θράσος;

ΑΘΗΝΑ

Νύχτα, κλεφτά εκείνησε, μονάχος,
ἀπάνω σας νά πέση.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Κ' ἥρθε ἀλήθεια
κοντά ὡς ἔκει, στοῦ δρόμου του τό τέρμα;

ΑΘΗΝΑ

Καί μάλιστα ἦταν πιά μπροστά στίς πόρτες
τῶν δυό τῶν στρατηγῶν.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Καί πῶς τό χέρι
σταμάτησε, πού ἔτσι λυσσοῦσε γιά αἷμα;

ΑΘΗΝΑ

Τόν ἐμπόδισα ἐγώ, ρίχνοντας πάνω
στά μάτια του βαρυσήκωτες πλάνες
ἀγιάτρευτης χαρᾶς καί τόν γυρίζω
ἀπάνω στά κοπάδια καί στά βώδια,
πού λεία πολέμου ἀξεχώριστη ἀκόμη
τά φύλαγαν ἀνάκατα οἱ βουκόλοι.

Πέφτει λοιπόν μέσα σ' αὐτά κι ἀρχίζει
ἄγρια σφαγή ράχες χτυπώντας γύρω
μέ τό σπαθί, καί πότε τοῦ φαινόνταν
πώς σκότωνε μέ τό ἕδιο του τό χέρι
πιάνοντας τούς δυό Ἀτρεΐδες, πότε πάλι
πώς ἀπ' τούς ἄλλους στρατηγούς κανένα
πέφτοντας κατεπάνω του, κ' ἐνῷ ἔτσι
στόν ταραγμό τῆς τρέλλας του ριχνόνταν
ἀπάνω κάτω, ἐγώ ἐρεθίζοντάς τον
σέ βρόχια ὅλο καί πιό ἀσχημα τόν ἐσπρωχνα
κι ἀφοῦ ξανάσανε ἀπ' αὐτό τό μόχτο,
δένοντας μέ σκοινιά τά βώδια πού ήταν
ἀκόμη ζωντανά κι ὀλάκερα κοπάδια
μαζί ἀπό γιδοπρόβατα τά φέρνει
μές στή σκηνή του, ὅχι σά νά ήταν ἄγρη
ἀπό ζῶα μέ κέρατα, μά τάχα
σά νάχε ἀντρες πιασμένους· κ' ἔτσι τώρα
δεμένα μέσα ἐδῶ τά βασανίζει.

Μά καί σέ σένα τώρα θενά δείξω
τήν ὀλοφάνερή του αὐτή τήν τρέλλα,
γιά νά τή δῆς καί νά τό πῆς σ' ὅλους
τούς "Ελληνες· μά στάσου ἐδῶ μέ θάρρος

καὶ μὴ φοβᾶσαι τίποτα νά πάθης·
γιατί θ' ἀλοιθωρίσω ἔγώ τό φῶς του
πού ὕστε τήν παρουσία σου νά μὴ βλέπη.
Αἴ σύ, πού μέ σκοινιά ὄπιστάγκωνα
τά χέρια τῶν αἰχμάλωτών σου δένεις,
ἔβγα ἐδῶ πού σοῦ κράζω, ἔσένα λέω,
τόν Αἴαντα· μπρόβαλ' ἔξω μπρός στήν πόρτα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Τί κάνεις 'Αθηνᾶ; Τόν κράζεις ἔξω;

ΑΘΗΝΑ

Δέ σωπαίνεις, μήν ποῦ δειλός πώς εἶσαι.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μή γιά ὅνομα τῶν θεῶν, κάλλιο ἀστον μέσα.

ΑΘΗΝΑ

Γιατί φοβᾶσαι; Πρίν δέν εἴταν ὁ ἴδιος;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Ναί, μά δικός μου ἔχθρός καὶ τώρ' ἀκόμα.

ΑΘΗΝΑ

Κ' ή πιό γλυκειά εύχαριστηση δέν εἶναι·

ν' ἀναγελάει κανένας τούς ἔχθρούς του;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μέ φτάνει ἐμένα μέσα αὐτός νά μένη.

ΑΘΗΝΑ

Καὶ τρομάζεις νά δῆς στ' ἀνοιχτά ἐμπρός σου

ἔνα ἀνθρωπο πόχει σαλέψη ὁ νοῦς του;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μ' ἄν ᾔταν στά καλά του, ἔγώ ποτέ μου

μπρός του ἀπό φόβο δέ θ' ἀποτραβιόμουν.

ΑΘΗΝΑ

Μά οὗτε καὶ τώρα θά σέ δῆ, κι ἄν πᾶς
πολύ κοντά του.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Πῶς, ἀφοῦ θά βλέπη
μέ τά ἕδια μάτια;

ΑΘΗΝΑ

Ἐγώ θά τά σκοτίσω
κι ὁρθάνοιχτα νά τάχη.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

"Ολα μποροῦνε
νά γίνουν πού σοφίζεται· ή θεότη.

ΑΘΗΝΑ

Σώπα λοιπόν καί μένε αύτοῦ ὅπως εἶσαι.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μένω, μά κάλλιο θάχα μακριά νάμουν.

ΑΘΗΝΑ

"Ε, Αἴαντα, δεύτερη φορά σοῦ κράζω·
τόσο λίγο ψηφᾶς τή σύμμαχό σου;

ΑΙΑΣ

Χαῖρε, Ἀθηνᾶ, χαῖρε ὡς κόρη τοῦ Δία·
κ' ἥρθες στήν ἄρα· θά σέ στεφανώσω
μέ λάφυρα χρυσά γι' αὐτή τήν ἄγρη.

ΑΘΗΝΑ

Καλός σου αὐτός ὁ λόγος· μά ἔλα πέ μου,
δούλεψε γιαλά τό σπαθί σου ἀπάνω
στά κορμιά τῶν ἀργείων;

ΑΙΑΣ

Καύχημα τόχω
καί διόλου δέν τό ἀρνοῦμαι.

ΑΘΗΝΑ

Μά κι ἀπάνω
στούς Ἀτρεΐδες χέρι ἅπλωσες ἐπίβουλο;

ΑΙΑΣ

Κι ἔτσι τόν Αἴαντα πά δέ θ' ἀτιμάσουν.

ΑΘΗΝΑ

Τούς σκότωσες, αὖν νιώθω τί μοῦ λές.

ΑΙΑΣ

Νεκροί πιά αὗς ἔρθουν νά μοῦ πάρουν τώρα
τά δικά μου τά δπλα.

ΑΘΗΝΑ

Καλά· μά ό γυιός
τοῦ Λαέρτη τί γένηκε; ποιά τύχη
τόν ἔχει βρεῖ; μήπως σῶχει ξεφύγη;

ΑΙΑΣ

Τί; μή ρωτᾶς γιά κεῖνη τήν παμπόνηρη
τήν ἀλεποῦ, ποῦ νάναι;

ΑΘΗΝΑ

Ναί γιά κεῖνον,
τόν ὄδυσσεα λέω, τόν ἀντίδικό σου.

ΑΙΑΣ

΄Η πιό μεγάλη, ὡς δέσποινα, χαρά μου
εἶναι πού μέσα βρίσκεται δεμένος.
γιατί δέ θέλω νά πεθάνη ἀκόμα.

ΑΘΗΝΑ

Πρίν νά τόν κάμης τί; ή τί ἄλλο ἀκόμα
ἔχεις γιά νά κερδίσης;

ΑΙΑΣ

Πρίν δεμένος
σ'ένα στύλο τῆς στέγης τῆς αὐλῆς μου —

ΑΘΗΝΑ

Πρίν τί κακό τοῦ ταλαιπωρού κάμης;

ΑΙΑΣ

΄Αφοῦ τοῦ κοκκινίσουν πρῶτα οἱ πλάτες
μ'αύτή τή μάστιγά μου, νά πεθάνη.

ΑΘΗΝΑ

Μά μήν παιδέψης τόν ταλαιπωρο ἔτσι.

ΑΙΑΣ

Σ' ὅ, τι ἄλλο θές, νά κάμω τήν καρδιά σου
πρόθυμος εἶμαι, ὃ 'Αθηνᾶ, μά ἔκεινος
αὔτην κι ὅχι ἄλλη τιμωρία θά λάβη.

ΑΘΗΝΑ

Μ' ἀφοῦ τόση εύχαριστηση σοῦ δίνει
νά τό κάμης, τό χέρι σου ἄς δουλέψη
καὶ τίποτ' ἄς μή λείψῃ ἀπ' ὅσα θές.

ΑΙΑΣ

Τραβῶ γιά τή δουλειά· μόνο ἐσύ θέλω
πάντα ἔτσι πλάν μου σύμμαχος νά στέκης.

ΑΘΗΝΑ

Βλέπεις τῶν θεῶν τή δύναμη, 'Οδυσσέα,
πόση εἶναι. Ποιός νά σοῦ βρεθῇ μποροῦσε
πιό μυαλωμένος ἄντρας ἀπό τοῦτον,
ἢ πιό ἄξιος νά ἐνεργῇ σέ ἀνάγκης ὥρα;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Κανένα ἐγώ δέ εέρω· μολοντοῦτο
τόν κλαίγομαι τό δύστυχο ἀν κ' ἔχθρο μου
πού σ' ἄγρια τέτοια συμφορά ἔχει πέση,
καὶ βάζω μέ τό νοῦ μου ὅχι πιό λίγο
ἀπ' τή δική του μοίρα τή δική μου·
γιατί βλέπω, πώς τίποτα ἐμεῖς ἄλλο
δέν εἴμαστε, δσοι ζούμε, παρά μόνο
φαντάσματα καὶ κούφιος ἔνας ήσκιος.

ΑΘΗΝΑ

Βλέποντας λοιπόν τέτοια, μήν προφέρης
λόγο καὶ σύ περήφανο ποτέ σου
ἐνάντια στούς θεούς, μήν τό καυχιέσαι
πιότερο σά βαραίνεις ἢ στή δύναμη
ἢ μέ τίς στίβεις τοῦ ἄμετρού σου πλούτου·
γιατί μιά μέρα μόνη ταπεινώνει
τάνθρωπινα καὶ μιά τά ψώνει πάλι·
μά ἔκείνους πού κρατοῦν τό μέτρο σ' ὅλα
οἱ θεοί ἀγαποῦν καὶ τούς κακούς ἔχθρεύονται.

μυστικόν
celeste.

45^{ll}

*Διττές σαν σκέψεις: οι γραπτές αντικείμενες
σαν της λογοτεχνίας, οι μεταμόρφωσεις φαντασίας*
"ΑΙΓΑΣ"
ΠΑΡΟΔΟΣ

①

ΧΟΡΟΣ

Γυιέ τοῦ Τελαμώνα, πού τό θρόνο σου ἔχεις

στό κατάγιαλο τῆς θαλασσοζωμένης

Σαλαμίνας, νά σέ ξέρω εύτυχισμένο

εἶναι τή μόνη μου χαρά. ②

μά δταν χτύπημ' ἀπ' τό Δία, ή βαρύς λόγος

τῶν Ἀργείων καιοφήμιστος σέ βρῆ,

καρδιοσώνομαι καὶ παίρνω μιά τρομάρα

σάν τό μάτι περιστέρας πού σκιαχτεῖ. ③

"Ετοι: κι ἀπ' τήν περασμένη τούτη νύχτα

ταραγμός πολύς κατέχει τή ψυχή μου

γιά τόν καιοφημισμό σου· γιατί λένε

πώς πατόντας τό ἀλογόκαρο λιβάδι

χάλασες τά κουρσεμένα τά κοπάδια

τῶν Ἀργείων, δσ' ἀπόμεναν ἀκόμα,

σφάζοντάς τα μέ τάστραφτερό σπαθί σου. ④

Τέτοια πλαστά λόγια κρυφοψιθυρίζει

σ' δλωνδ ταύτιά δ 'οδυσσέας καὶ μέ δίχως

δυσκολία τοῦ πείθει, γιατ' αὐτά πού λέει

εἶν' εὔκολοπίστευτα γιά σένα τώρα. ⑤

κι 'δ καθένας πού τάκούει πιό πολύ ἀκόμα

χαίρεται ἀπ' αὐτόν πού τά 'πε κι ἀνεμπαίζει

γιά τούς πόνους τούς δικούς σου. ⑥

Γιατί βέβαια δημαδεύοντας ἐπάνω

στίς μεγάλες τίς ψυχές δέ θάστοχήσης·

μά κανείς δέ θά πιστέψῃ ἀν τέτοια λόγια

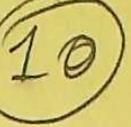
πούν γιά μένα, γιατ' δ φτόνος πάει γλιστρόντας

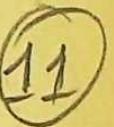
κατά τούς τρανούς· ἀν κ' οἱ μικροί δέ δίχως

τούς μεγάλους εἶν' ἀδύναμη βοήθεια

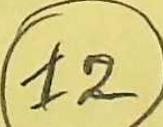
γιά τό κάστρο, μά μέ τούς μεγάλους στέκει

σίγουρα δ μικρός στά πόδια, καθώς πάλι

άπο θεοῦ μόνο θάταν
τέτοιο κακό νά σέ βρῃ / μ' αμποτε δίας
νά σέ φυλάγη κι δ φοῖβος
άπ' δσα οὶ Ἀργίτες σοῦ καταλαλοῦν. →

Μ' αν πάλι οὶ μεγάλοι οὶ βασιλιάδες
καὶ τῆς χαμένης γενιᾶς τοῦ Σίσυφου ή φύτρα
κρυφά σπέρνουν αύτά τά ψευτόλογα,
μή πιά, μή, βασιλιά μας,
ἔτσι κλειστός στή σκηνή σου ἐδῶ στ' ἀκρόγιαλο
μή λεχεῖς νά υε κακολογᾶνε. →

Μά ἔλα σήκω κ' ἔβγα ἀπ' αύτοῦ //
δπου κάθεσαι / τόσες μέρες τώρα
στή βαρύκαρδη αύτή τήν ἀργία πεσμένος,
κ' ἔτσι ἀφήνεις ώς τά ούράνια ή φωτιά
τοῦ κακοῦ νά φουντώνη

καί τῶν ἔχθρῶν σου ἀφόβητα ή λύσσα
στ' ἀγερικά τά φαράγγια νά πλώνη
κι ὅλοι μέ γλῶσσες βαρύπικρες //
χαμογελοῦν! ἐνῷ δ πόνος / →

ΠΡΩΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΤΕΚΜΗΣΑ

Ως ἐσεῖς ναῦτες τοῦ Αἴαντα,
πού ἀπ' τῇ γενιά τοῦ Ἐρεχθέα ιρατᾶτε,
ἔχομε στεναγμούς ἐμεῖς πού πονοῦμε
τοῦ Τελαμώνα, ἀπό μακριά τά σπίτια.
γιατὶ τώρα ὁ φοβερδς, ὁ πελώριος
θεριοδύναμος Αἴαντας
κοίτεται χάμω, ἀπό θολερό^δ
βαρεμένος δρολάπι.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ ποιά νᾶφερε ἀλλαγή αὐτ' ἡ νύχτα
στῇ γαλήνῃ τῆς ἡμέρας;
Πέ μας, οὔρη τοῦ ψρύγιου τοῦ Τελεύταντα,
γιατὶ ἐσένα, ἀπ' τόν πόλεμο αἰχμάλωτη,
μέ στοργή καὶ μ' ἄγαπη γυναῖκα του
σέ τιμάει στό πλευρό του
ὁ πολεμόχαρος ὁ Αἴαντας,
κι' ὅχι ἀνήξερη θᾶχης νά πῆς καὶ σέ μᾶς.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Καὶ πῶς λόγο νά πῶ πού δέ λέγεται;
τό κακό πού θ' ἀκούσης εἰν' ὅμοιο μέ θάνατο.
γιατὶ σάλεψε τρέλλα τό νοῦ
τοῦ ξακουσμένου μας τοῦ Αἴαντα, τῇ νύχτα,
καὶ γιδ πάντα ντροπιάστηκε.
τέτοια ἐκεῖ μέσα θά δῆς στή σκηνή του
σπαραγμέν' ἀπ' τό χέρι του στό αἷμα νά πλέουν
τά σφαχτάρια, πού ἐκεῖνος θυσίασε.

ΧΟΡΟΣ

"Ω τέ ν' αύτά τέ νέα πού μοῦ φανέρωσες
γιά τόν ἀφόθυμο ἥρωα,
τ' ἀβάσταχτα, μά πού ἄρνηση δέν ἔχουν,
πού κ' οί τρανοί τῶν Δαναῶν τά διαλαλοῦν,
κι' ἡ φήμη ὅσο πάει τά μεγαλώνει.
'Αλέμονο, τρέμω τό τέ ναι νάρθη.
μπρός στά μάτια μας θᾶβρη τό θάνατο, ἀφοῦ
μέ τρελλό χέρι σκότωσε
τό μαῦρο τό σπαθί του τά ιοπάδια
μαζί μέ τούς ἀλογολάτες τούς βοσκούς.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

'Αλέμονο, ἀπός κεῖ μᾶς ἥρθε, ἀπός κεῖ,
δεμένο τό ιοπάδι όδηγόντας.
κι ἀφοῦ τάμπασε μέσα, ἔσφαξε ἄλλα ιαταγίς
κι' ἄλλα πλευροκοπόντας ἔσκιζε σέ δυό.
κ' ἔπειτα πιάνοντας δυό ἀσπρόποδα ιριάρια,
τοῦ ἐνδιά τό κεφάλι καὶ τή γλώσσα ἀπ' τή ρίζα
θερίζοντας ρίχνει μακρυά,
καὶ τ' ἄλλο, ἀφοῦ τόδεσε δρόσι σ' ἔνα στύλο,
παίρνει μεγάλο λουρί πού δένουνε τάλογα
καὶ μ' αὐτή τή διπλή λιγερή μάστιγα
τό χτυπᾶ, βρίζοντάς το μέ λόγια φριχτά,
πού δαίμονας κι ὅχι
ἄνθρωπος τοῦμαθε.

ΧΟΡΟΣ

"Ωρα ιανείς νά σκεπάζη τό πρόσωπο
καὶ δρόμο νά παίρνη ιλεφτάτα,
ἢ στό γοργό ιαθισμένος
σκαμνί τῶν κουπιῶν. νά ξανοιχτῆ
μέ τό καράβι στό πέλαγος.
Γιατί τέτοιες φοβέρες οί δίδρονοι

οι Ἀτρεῖδες σηκώνουν γιὰ μᾶς· καὶ τρέμω, ὥιμε,
μήν πάω μέ πετροβόλητο
χάρο καὶ γῶ μαζί μ' ἔκεῖνον,
πού μοίρα τὸν σφιχτοκρατέει ἀσύντυχη.

ΤΕΚΜΗΣΑ

"Οχι πιά· γιατὶ τώρα, σά λάβρος νοτιᾶς
πού πάρη χωρίς ἀστραπόβροντα,
λουφάζει κι αὐτός· μά μιά πού ξανάρθε
στέ λογικά του, ἔχει πόνο καινούργιο·
γιατὶ ὅταν κανεὶς θά δῆ το δικ
πόλει μόνος του κάμη, χωρίς
κανεὶς ἄλλος νά φταξει μαζί του γι' αὐτό,
πιστό πολύ τοῦ φουσκώνει τὸν πόνο.

ΧΟΡΟΣ

Μ' ἂν ἔχη πάψη ἡ ἀρρώστεια, αὐτό θέ νάταν
μεγάλη, ἐγώ φαντάζομαι, εύτυχία·
γιατὶ ὅταν το δικό μου φύγη ἀπ' τή μέση,
δέν εἶναι νά το σκέφτεσαι καὶ τόσο.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Μά τι ἀπ' τά δύο, ἂν ἦταν νά διαλέξης,
θά προτιμοῦσες; νάκανες τούς φίλους
νά θλίβουνται, ἐνώ δὲ διος θά χαιρόσουν,
ἢ νάχετε μαζί κοινή τή θλίψη;

ΧΟΡΟΣ

'Η διπλή συμφορά εἶναι ἡ πιστή μεγάλη.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Λοιπόν ἐμεῖς, ἂν κ' ἔπαψ' ἡ ἀρρώστεια,
τώρα κι ἂν εἶναι πού μᾶς λυώνει ἡ λύπη.

ΧΟΡΟΣ

Τι θές νά πῆς; δέν το διαταλαβαίνω.

ΤΕΚΙΗΣΣΑ

Ἐκεῖνος, ὅσο πού βαστοῦσε ἡ ἀρρώστεια,
ἡταν ὁ μόνος πού χαιρόνταν μέσα
στήν ἐλεεινή τῇ θέσῃ πού βρισκόνταν.
ὅμως ἐμᾶς πού τά σωστά μας ἔχουμε
μᾶς σπάραζε νά τονε βλέπομ' ἔτσι.

Νά τώρα πιά πού τέλειωσε καί πῆρε
ἀνάσ' ἀπ' τήν ἀρρώστεια, καί τόν ἵδιο
πλαντάζει βαρειά λύπη, καί μαζί του
καί μᾶς ὅχι λιγώτερο ἀπό πρῶτα.
Λοιπόν δέν εἶναι διπλός τώρα ὁ πόνος,
πού στήν ἀρχή ταν μόνο γιά τόν ἔνα;

ΧΟΡΟΣ

Κ' ἐγώ μαζί σου συμφωνῶ καί τρέμω
μήν κάποιο ἀπό θεοῦ κακό μᾶς βρῆκε.
γιατί ἀλλοιῶς πῶς, ἀφοῦ ἔχει πάψει ἡ ἀρρώστεια,
δέ χαίρεται ὅπως τότε πού τήν είχε;

ΤΕΚΙΗΣΣΑ

"Ετσι πῶς εἶν' αὐτά πρέπει νά εξέρης.

ΧΟΡΟΣ

Νά πῶς ξέσπασε ἡ ἀρχή στό κακό τοῦτο;
δηγήσου καί σέ μᾶς, πού ὅμοια μέ σένα
πονοῦμε γιά τά πάθη πού μᾶς βρῆκαν.

ΤΕΚΙΗΣΣΑ

"Ολα θά μάθης πῶγιναν, ἀφοῦ είσαι
δεμένος μέ τή μοίρα του. Λοιπόν,
ἡταν νύχτα βαθειά καί πιά δέν καίγαν
οἱ βραδινές φωτιές, ὅταν ἐκεῖνος
ἀρπάζοντας τέ δίκοπο σπαθί του,
νᾶβγη ἔξω ἐτοιμαζόνταν, χωρίς λόγο.
καί γώ τόν ἀποπαίρνω καί τοῦ λέγω:

λίαντα, τέ κάνεις; ποῦ ξεκινᾶς ἔτσι
 ἀκάλεστος νά πᾶς, χωρές νά λάβης
 μήνυμ' ἀπό κανένα, οὔτε νάκουσης
 νά ιράζη καμιά σάλπιγγα, ή άφοῦ
 τέτοιαν ὥρα κοιμᾶται ὁ στρατός ὅλος;
 Καί κεῖνος μού' πε αύτά τά λίγα λόγια
 πού πάντα μᾶς τά ξαναλέν: Γυναίκα,
 τῆς γυναίκας τό στολίδι ή σιωπή εἶναι.
 Τάκουσα ἐγώ καί σώπασα καί ἐκεῖνος
 πετάχτηκ' ἔξω μόνος· τέ κατόπι
 νά γένηκ' ἐκεῖ κάτω, δέν τό ξέρω,
 μά γυρνόντας κουβάλησ' ἔδῶ μέσα,
 δεμένα ὅλα μαζί, μιά δλάκερη ἄγρη
 ἀπό ταύρους, μαντρόσκυλα, θρεφτάρια
 πυκνόμαλλα, πάρχισε νά τά σφάζη,
 ἄλλα χτυπόντας τα στό σβέρνο ή τά
 στρέφοντας τό κεφάλι τους ἀπάνω
 ή τά ξεσκίζοντάς τα ἀπό τή ράχη·
 μερικά πάλι, δρόμοντας στό κοπάδι,
 βασάνιζε δετά σά νάταν ἄντρες.
 Τέλος πετάχτηκ' ἔξω καί μιλόντας
 μέ κάποιον ἥσκιο, σέ βαριά ξεσποῦσε
 γιά τούς Ἀτρεΐδες καί τόν Ὁδυσσέα
 βρισόλογα, μαζί ἀνεκατεμένα
 μέ πολλά γέλια, τάχα πώς τούς εἶχε
 μέ μεγάλο τους ντρόπιασμα πλερώση.
 Κ' ἔπειτα δρόμοντας ξανά πάλι μέσα
 μόλις μέ τόν καιρό ή τά γάλι
 συνέρχεται· μά καθώς βλέπει γύρω

τό σπέτι ἀπ' τή σφαγή γιομέτο ἐκεῖνη,
 ἔσκουξε τό κεφάλι του χτυπόντας
 καὶ μές στά στοιβαγμένα τά ρημάδια
 τοῦ ἀρνῆσιου φόνου πέφτει σωριασμένος
 τραβόντας τά μαλλιά του μέ τά νύχια του.
 Κ' ἔτσι καθόνταν πολλήν ὥρα, δίχως
 μιλιά νά βγάζῃ κ' ἔπειτα γυρνόντας
 σέ μένα μέ φοβέρισε ἀγριεμένα,
 ἂν δέν θά τοῦ φανέρωνα ὅ, τι νάταν
 τό κακό πού τόν βρῆκε καὶ ρωτοῦσε
 τέ ήταν ἐκεῖν' ή θέση πού βρισκόνταν.
 Κ' ἐγώ ἀπό φόβο, φίλοι μου, ὅλα ἐκεῖνα
 ὅσα γνώριζα πόκαμε τοῦ ἴστορησα.
 Κ' εύτυς σέ γοερούς ξέσπασε θρήνους
 πού ὅμοιους ποτέ δέν τοῦ εἰχ' ἀκούση ώς τότε.
 γιατέ πάντα του πίστευε πώς μόνο
 σέ δειλούς καὶ μικρόψυχους ταιριάζουν
 τέτοια ξεφωνητά. κ' ἔτσι μέ δίχως
 στριγγές φωνές βαρυαναστέναζε
 πνιχτά, σάν πού νά μουκανιδταν ταῦρος.
 Σέ τέτοια συμφορά λοιπόν πεσμένος
 χωρίς νά φάη ή νά πιῇ, κάθεται τώρα
 ἥσυχος μές στά πούσφαξε κοπάδια.
 μά φαίνεται πώς κάποιο ἔχει στό νοῦ του
 κακό νά κάμη, γιατέ κάτι τέτοιο
 τά λόγια καὶ τά κλάματά του δείχνουν.
 Μά ω φίλοι ἐσεῖς - κι' αὐτός ὁ λόγος εἶναι

πού ήρθα — μπάτε μέσα και βοηθεῖστε
δπως μπορεῖτε, γιατί δσοι τοῦ μοιάζουν
μαλάζουνται απ' τῶν φίλων τους τά λόγια

ΧΟΡΟΣ

Τέκμησσα, κόρη τοῦ Τελεύταντα, εἶναι
φοβερ' ἀλήθεια δσα μᾶς λέει, πώς ἔχει
τά λογικά του τή συμφορά σαλέψη.

ΑΙΑΣ

Ἄλιμονό μου, ἀλίμονο.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Σέ λίγο και χειρότερα, δπως βλέπω,
θᾶχης νά λέεις ἢ δέν ἀκούσατε
τόν Αἴαντα, τί εξεφωνητά πού βγάζει.

ΑΙΑΣ

"Αχ, συμφορά μου.

ΧΟΡΟΣ

Μοῦ φαίνεται, ἢ πώς τόν κρατᾶ τή ἀρρώστεια,
ἢ πώς λυπᾶται βλέποντας μπροστά του
δσα πρίν μές στήν τρέλλα του ἔχει κάμη.

ΑΙΑΣ

"Αχ, παιδί, παιδί μου.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Συμφορά μου, τή ταλαίπωρη Εύρυσάκη,
σένα φωνάζεις τί στό νοῦ του νᾶχη;
ποῦ είσαι λοιπόν; ἀλίμονό μου τή δόλια.

ΑΙΑΣ

Τόν Τεῦκρο θέλω πού ναις δ τεῦκρος; δλο
τόν καιρό του λοιπόν θά διαγουμίζεις
κ'έγω χάνομαι εδῶ;

ΧΟΡΟΣ

Φαίνεται δ ἀφέντης
πώς εἶναι στά σωστά του μά ἄνοιξε μου
μπορεῖ και νά ντραπῆ σά δῆ και μένα.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

'Ανοίγω, νά κι 'έτσι μπορεῖς νά ίδης
τά έργα του και σέ τί κατάσταση εἶναι.

ΑΙΑΣ

'Ωμέ! Φίλοι μου ναῦτες, πού μόνοι ἀπ'τούς φίλους μου,
μόνοι μοῦ μένετ' ἀκόμα πιστοί
μέ κάθε ἀφοσίωση,
δῆτε τί κῦμ' ἀπό παντοῦ
μέ ζώνει ἀνεμοζάλης φονικῆς
και μέ στριφοκυλᾶ.

ΧΟΡΟΣ

'Αλίμονο, πόσο πολύ, δπως βλέπω,
εἶναι σωστά ὅσα λές· τό φανερώνουν
τά έργα του, πώς ἔχασε τό νοῦ του.

ΑΙΑΣ

'Ωμέ, βοηθοί μου στῶν πλοίων τό κυβέρνημα,
πού μές στό καράβι μου ὀργώνετε
λαμποκόποι τή θάλασσα,
μόνο ἔσᾶς βλέπω, μόνο ἔσᾶς,
πώς θά μέ βγάλετε ἀπ' τή συμφορά·
σκοτώστε με λοιπόν.

ΧΟΡΟΣ

Μήν κακολές! Μέ τό κακό μή θέλης
τό κακό νά γιατρέψῃς και νά κάμης
χειρότερο τής συμφορᾶς τό βάρος.

ΑΙΑΣ

Τόν βλέπεις τόν ἀπόκοτο
μέ τή γενναῖα καρδιά,
πού τόν ἔχθρό στόν πόλεμο
δέ σκιάχτηκε ποτέ,
νάχη γιά ζῶα ἀκίνδυνα

τώρα τό χέρι τρομερό;
"Ω ντρόπιασμα πού τόπαθα
κι δλοι γελοῦν μέ μέ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μή, σέ ίκετεύω, ἀφέντη μου, Αἴαντά μου,
μή λές αύτά τά λόγια.

ΑΙΑΣ

Δέν πᾶς ἔξω;
δέ θά τραβήξης πόδι ἀποδῶ μέσα;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

"Ακού με, σ'έξορκίζω, λογικέψου.

ΑΙΑΣ

"Ω δέ βαρυόμοιρος, π'ἄφησα
τούς τρισκατάρατους νά μοῦ ξεφύγουνε
μέσ'ἀπ'τά χέρια μου
κι ἀπάνω πέφτοντας στά στριφτοκέρατα
τά βώδια και τά γιδοπρόβατα
τό μαῦρο τους ἔχυσα αἴμα.

ΧΟΡΟΣ

Τί νά λυπᾶσαι γιά δσα πιά ἔχουν γίνη,
μιά πού δέν εἶναι τρόπος νά ξεγίνουν;

ΑΙΑΣ

Ω ἐσύ πούχεις τό χέρι σου
παντοῦ, και τό κακό
παντοτινή σου εἶναι δουλειά,
γιέ τοῦ λαέρτη
τό πιό βραμερό ἀπόπλυμα
μές σ'όλο τό στρατό,
τί χαρές θάχης βέβαια
και πόσο θά γελᾶς;

ΧΟΡΟΣ

Μέ τοῦ Θεοῦ τό θέλημα δέ καθένας
και χαίρεται και κλαίει.

ΑΙΑΣ

"Ω κι ἄς τόν εἶχα
μπρός μου καί μ' ὅλη αὐτή μου τήν κατάντια:

ΧΟΡΟΣ

Μήν πῆς μεγάλο λόγο· δέν το βλέπεις
σέ τί κακό πού βρίσκεσαι πεσμένος;

ΑΙΑΣ

Ὦ Δία, πού ἀπό σέ κρατᾶ
ἡ ἀρχαία μας ἡ γενιά,
πώς νάταν τόν παμπόνηρο
ξοντώνοντας ἔχθρο,
τό ἀπόβρασμα, μαζί¹
μέ τούς διθρόνους στρατηγούς,
τέλος νά πέθαινα κ' ἐγώ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

"Οταν εὕχεσαι αύτά, εὕχου μαζί σου
νά πεθάνω κ' ἐγώ· γιατί τί θέλω
πιά τή ζωή, δταν ἐσύ πεθάνης;

ΑΙΑΣ

"Ἄχ, ἄχ,
σκοτάδι τοῦ "Αδη, φῶς δικό μου,
ἔρεβος, λαμπερώτατο γιά μένα,
πάρτε με κάτοικό σας,
πάρτε με κι ἄξιος πιά δέν εἶμαι:
νά σηκώσω τά μάτια μου
ἡ σε κανέν' ἀπ' τούς θεούς.
ἡ τούς ἐφήμερους ἀνθρώπους γιά βοήθεια.
μά τοῦ Δία ἡ ιδρη, ἡ φοβερή θεά,
νά μ' ἔξοντώσει θέλει,
καὶ ποῦ νά βρῶ καταφυγή
καὶ ποῦ νά πάω καὶ θά σταθῶ,
ἀφοῦ γιά μένα χάνουνται ὅλα
μαζί μ' αύτά πού κοίτουνται τριγύρω μου
τά ξώφρενα τῆς τρέλλας μου κυνήγια,

κι' ὅλος μπορεῖ ὁ στρατός νά μοῦ ριχθῇ
μέ δίκοπα στά χέρια του σπαθιά
καὶ μέ σκοτώση;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

"Ω ἡ ἄμοιρη! τέτοια νάκούω λόγια
ἀπό ἔναν ἄντρα σάν κ' ἐσέ, πού πρέν
ποτέ του δέν θά ταῦθιας ἀπ' τό στόμα.

ΑΙΑΣ

"Ωχ κι ὥχ! Στενά κυματοβουΐσμενά,
σπηλιές θαλασσινές, λειβάδια
σιμά στό περιγιάλι,
πολύ πολύν καιρός καί χρόνια
πολλά ἐδῶ μέ ιρατούσατε
σ' αὐτή τήν Τροία ὀλόγυρα,
δέ θά μέ δῆτε πιά
δέ θά μέ δῆτε ζωντανδ,
κι αύτό ἃς τόξερη ὁ κάθε πόχει νοῦ.

Ω ρέματα γειτονιά
τοῦ Σκάμαντρου, τόσο καλά
γιά τούς Ἀργείους, ποτέ πιά
δέ θά τόν δῆτε αύτό τόν ἄντρα,
μεγάλο λόγιο θενά πῶ, πού σάν κι αύτόν
μές στό στρατό δέν εἶδε κι' ἄλλο ἡ Τροία
νᾶρθε ἀπ' τή χώρα τήν Ἑλληνική.
καί τώρα, κοίτομ' ἔτσι καταγίς
ἀτιμασμένος.

ΧΟΡΟΣ

Οὕτε καὶ πῶς νά σ' ἐμποδίσω, κι οὕτε
πῶς νά σ' ἀφήσω νά μιλᾶς, δέ ξέρω,
σέ τέτοιες πού 'σαι συμφορές πεσμένος.

ΑΙΑΣ

Αῖ, αῖ! ποιός νά φαντάζονταν πώς τόσο
 θᾶβγαινε τόνομά μου ταιριασμένο
 μέ τά δικά μου πάθια· γιατί τώρα
 καί δυσδ καί τρεῖς φορές μοῦ πάει νά ιράζω
 αἰαῖ, στήν τόση δυστυχία πού μέ ηύρε·
 έμένα, πού ό πατέρας μου ἀπ' τῆς Ιδας
 αύτή τή χώρα, ἀφοῦ τά πρῶτα πῆρε
 βραβεῖα μέσ στό στρατό, γύρισε πίσω
 στά σπίτια του μέ δόξα φορτωμένος·
 μά ό γυιός του ἐγώ, πού ήρθα στόν ἕδιο τόπο
 τῆς Τροίας ἐδῶ μ' ὅχι πιστογή άντρεία
 καί ποδειξε ὅχι πιστομένος
 τό χέρι μου ἔργα, ἔτσι άτιμασμένος
 ἀπ' τούς Αργείους χάθηκα καί πάω.
 "Ομως αύτό καλά τόξεύ ως:
 ἄν ζούσε ό Αχιλλέας κ' ήταν νά ιρίνη
 ποιός θ' ἔξιζε νά πάρη τάρματά του
 βραβεῖο άντρείας, ἄλλος ἀπό μένα
 κανένας δέ θά τάβαζε στό χέρι.
 καί τώρα τά κατάφεραν οι Ατρεΐδες
 σ' ἔνναν, πού εἶν' ἔξιος γιάδα, νά τά δώσουν
 παραπετόντας τή δική μου ἀξία.
 Μ' ἄν τό μάτι μου αύτό κι οι σαλεμένες
 οι φρένες μου δέ μέ παραστρατούσαν,
 δέν θά φήψιζαν πιά γι' ἄλλον κανένα
 τέτοια ιρίση· μά τώρα ή γοργομάτα
 ή ἀδάμαστη θεά, τοῦ Δία ή ιόρη,
 τήν ὥρα πού τούς εἶχα πιάδα πάδια
 ἀπ' τό χέρι μου, πλάνεψε τό νοῦ μου
 ρίχνοντάς με σέ τρέλλα λυσσασμένη,

ώστε σέ τέτοια βοσκήματα ἐπάνω
 νά ματώσω τά χέρια μου· καὶ κεῖνοι
 τώρα γελοῦν πού τήν ἔχουν γλυτώση,
 χωρίς νά θέλω βέβαια ἐγώ· μ' ἂν ἔνας
 θεός τυφλώση, μπορεῖ νά εξεφύγη
 κι ό πιστό ἄναντρος τόν πιστόν ἀντρειωμένο.
 Καὶ τώρα τέ νά κάμω πιστό, σᾶν βλέπω
 πῶς φανερά μ' ἔχθρεύουνται οἱ θεοί
 κι ό στρατός τῶν Ἑλλήνων μ' ἔχει σ' ἔχθρα
 καὶ μέ μισεῖ ὅλη ἡ Τροία κι αὐτοί οἱ κάμποι;
 νά παρατήσω τά καραβοστάσια
 καὶ τούς Ἀτρεΐδες μόνους καὶ περάσω
 τή θάλασσα τοῦ Αἴγαίου γιά τήν πατρίδα;
 καὶ μέ τέ μάτια θά φανῶ ὅταν ἔρθω
 στόν πατέρα μου ἐμπρός τόν Τελαμῶνα;
 πῶς θά βαστάξῃ νά μέ δῆ νά φτάνω
 μέ γυμνά χέρια δίχως τάσθλ' ἀντρείας
 πού πῆρε αὐτός, λαμπρά στεφάνια δόξας;
 "Οχι, δέν θά τ' ἀντέξω· ἀλλά νά ὁρμήσω
 πρός τά κάστρα τῶν Τρώων κι ἀφοῦ πέσω
 καταπάνω τους, μόνος μου μέ μόνους,
 κάμω κάποιο ἀντραγάθημα μεγάλο
 μ' ἔπειτα βρῶ τό θάνατο στό τέλος;
 μά ἔτσι θά εὔφραινα βέβαια τούς Ἀτρεΐδες·
 δέ γίνεται· μά πρέπει νάβρω τρόπο
 πού νά δείξω στό γέρο μου πατέρα
 πῶς δειλός δέ γεννήθηκα ἀπό κεῖνον·
 γιατέ πρέπει νά ντρέπεται ἔνας ἀντρας
 νά θέλη ἀκόμα τή ζωή, ἂν δέ βλέπη
 καμιά ἀλλαγή μέσα στίς συμφορές του·

καλ ποιδ μπορεῖ εύχαριστηση νά δίνη
 μέρα πάνω στή μέρα, όταν μᾶς φέρνη
 στο θάνατο ὅσο κι ἄν τόν ἀναβάλλῃ;
 Καθόλου δώ δέν θά τιμοῦσα ἔκεῖνον
 πού οἱ κούφιες τόν ζεσταίνουνε οἱ ἐλπίδες·
 μά πρέπει ἦ μέ τιμή νά ζῆ ἐνας ἄντρας
 ἦ νά πεθαίνη μέ τιμή.

ΧΟΡΟΣ

Κανένας, Αἴαντα, δέ θά πῆ πώς σοῦ εἶναι
 ξέν' αὐτά πού εἶπες, μά καταδικά σου·
 μά ήσύχασε κι ἄφις σ' ἀνθρώπους φίλους
 νά νικήσουν τή γνώμη σου κι αύτές σου
 τίς θλιβερές παράτησε τίς σκέψεις.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Αἴαντ' ἀφέντη, τίποτε δέν εἶναι
 πιδ μεγάλο κακό γιά τούς ἀνθρώπους
 ἀπό τήν τύχη πού τούς ρέε' ή ἀνάγκη.
 "Ἐτσι κ' ἐγώ ἀπό λεύτερο πατέρα
 γεννήθηκα, πού ήταν μές στή Φρυγία
 ὅσο κανείς πιδ δυνατός στά πλούτη·
 τώρα είμαι σκλάβα, γιατί φαίνετ' ἐτσι
 τό θέλησαν οἱ θεοί καλ περισσότερο
 τό χέρι τό δικό σου· καλ γι' αύτό,
 ἀφοῦ ἔχω μεραστή καλ τό κρεβάτι σου
 μέ τήν καρδιά μου σοῦ ἔχω ἀφοσιωθῆ
 καλ σέ ξορκίζω στόν ἐφέστιο Δία
 καλ στό δεσμό πού σ' ἐνωσε μαζί μου,
 μήν τάξιώσης φαρμακερά νάκούσω
 λόγια από τούς ἀχθούς σου, ἄν θά μάφησης
 στά χέρια κανενός νά πέσω σκλάβα·
 γιατί ἄν ἐσύ πεθάνης καλ τελειώσης

αύτά πού λέσ, νά ξέρης πώς τήν ΐδια
 μέρα ἐκείνη κ'έγω, μέ βιά ἀρπαγμένη
 ἀπ'τούς Ἀργείους μαζί μέ τό παιδί σου,
 τῆς σιλαβιᾶς τό φωμί θά δοκιμάσω·
 καί κάποιος ἀπ'τούς ἀφεντάδες λόγια
 πικρά θά ρέξη πού νά μέ σπαράξουν:
 Γιά δῆτε τήν παρακοιμάμενη
 τοῦ λίαντα ἐκείνου, πού τήν πιό μεγάλη
 μέσ στό στρατό εἶχε δύναμη, ποιά τώρα
 ζωή σιλάβας περνάει, ἐκεῖ πού τόσο
 τή ζηλεύανε πρῶτα· "Ετσι θά λένε·
 μάς ἐνῷ θά παίρνη καί θά σέρνη ἡ μαύρη
 μούρα μου ἐμένα, τί ντροπή γιά σένα
 καί τή γενιά σου θά'ναι αύτά τά λόγια·
 "Ομως λυπήσου τόν πατέρα σου πού ἀφήνεις
 σέ ἄχαρα γερατειά, λυπήσου καί μιά μάννα
 μέ τά τόσα τά χρόνια της στή ράχη,
 πού ὅλο καί στούς θεούς παρακαλιέται
 νά τῆς γυρίσης ζωντανός στό σπίτι·
 λυπήσου, βασιλιά, καί τό παιδί σου,
 πού ἄν στερηθῇ τίς φροντίδες πού θέλουν
 τάνηλια καί ζῆ, ἄν ἐσύ τοῦ λείψῃς,
 μέ ηδεμόνες ξένους, ὅχι φίλους,
 στοχάσου τό καιδ πού ὁ θάνατός σου
 θάφηση καί σέ κεῖνο καί σέ μένα·
 γιατί κι ἔγω κανέν'ἄλλο ἀπό σένα
 πού νά στρέψω τά μάτια μου δέν ἔχω·
 τήν πατρίδα μου, ἐσύ μέ τό σπαθί σου
 τήν ξέκαμες κι ἄλλη μοῦ πῆρε μούρα
 τή μάννα μου καί κεῖνον πού μ'έγέννα,
 νά κατοικοῦν νεκρούς στόν "Αδη κάτω.

Τέ λοιπόν θά μποροῦσε νά μοῦ γίνη
πατρίδ' ἀντίς ἐσένα καὶ ποιᾶ πλούτη;
Ἐσύ εἶσαι κ' ἡ ζωή κι ὁ θάνατός μου
καὶ μή μ' ἀποξεχνᾶς καὶ μένα· ὁ ἄντρας
πρέπει νά τό θυμᾶται ἂν ἔχη κάποια
δοκιμάσῃ εὐχαρίστηση· γιατ' εἶναι
ἡ χάρη πάντα πού γεννᾶ τή χάρη·
μά ὅποιος ξεχνᾶ τό καλό πού τοῦ κάμουν
ποτέ δε φάναι τῆς γενιᾶς του ἄξιος.

ΧΟΡΟΣ

Θάθελα νάχες, Αἴαντα, Φυχοπόνια
στά σπλάχνα σου, καθώς ἐγώ· γιατί
θά τάβρισκες σωστά τά ὄσα σοῦ λέσι.

ΑΙΑΣ

Καὶ παρα πολύ μάλιστα, ἀρκεῖ μόνο
με προθυμία νά κάμη ὅ,τι ζητήσω.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μά, ἀγαπημένε μου Αἴαντα, στά πάντα
ἐγώ θά σε ὑπακούσω.

ΑΙΑΣ

Λοιπόν θέλω
τό παιδί μου νά φέρης νά τό ἴδω.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μόνο ἀπό φόβο τόδιωξα ἀπό δῶ.

ΑΙΑΣ

Ἄπαντα στό καιδ μου αύτδ; ἢ τί ἄλλο;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Τ' ἄμοιρο μήν τό βρῆς καὶ τό σκοτώσης.

ΑΙΑΣ

Θά ταίριαζε κι αύτό γιά τή δική μου
τή μαύρη μοίρα.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μά εἶχα ἐγώ τήν ἔγνοια
τούλαχιστο ἀπ' αὐτό νά φυλαχτοῦμε.

ΑΙΑΣ

Πολύ καλά ὅ, τι ἔκαμες καὶ βρέσκω
σωστή τίν πρόβλεψή σου.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Λοιπόν τώρα
μέ τις ἄλλο θά εἶχα νά σ' εύχαριστήσω;

ΑΙΑΣ

Φέρ' το μου ἐδῶ μπροστά μου νά το δῶ
καὶ τοῦ μιλήσω.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μά νά, ἐδῶ κοντά μας
τό φυλάγουν οἱ δοῦλοι.

ΑΙΑΣ

Λοιπόν τότε

πῶς ἀργεῖ τόσο νά φανῆ;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Παιδί μου,
σέ φωνάζει ὁ πατέρας σου· ἔλα δοῦλε,
πού το κρατᾶς στά χέρια σου καὶ φέρ' το.

ΑΙΑΣ

"Ἐρχεται πού τοῦ λές ἢ μή δέν ἀκουσε;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Νά νά τον,
ἔφτασε αὐτός ὁ δοῦλος πού τέ φέρνει.

ΑΙΑΣ

Πάρε το, δόσε μού το ἐδῶ· καὶ λέω
πῶς δέ θά φοβηθῇ βλέποντας μπρός του
τόν καινούργιο αὐτό φόνο, ἢν εἰν' ἀλήθεια
δικδις μου γυιδις κι ἀπό πατέρα ἐμένα.

μά πρέπει νά γυμνάζεται ἀπό τώρα
 στά τραχειά τοῦ πατέρα του συνήθεια
 καὶ νά μάθη σ' ὅλα του νά τοῦ μοιάζῃ.
 Εἴθε, γυιέ μου, πιδε εύτυχισμένος νᾶσαι
 ἀπό μένα, μά σ' ὅλα τὰλλα σου ὅμοιος
 καὶ δέ θᾶσσον κακός. ἂν κ' ἔτσι τώρα
 μπορῶ νά σέ ζηλεύω, πού δέ νοιώθεις
 καμιά ἀπ' αὐτές τίς συμφορές. γιατί
 νά μή σκέψεσαι τίποτα, εἶναι ή μόνη
 κ' ή πιδε μεγάλη στή ζωή εύτυχία,
 ώς νά μάθης τί 'ναι ή χαρά κ' ή λύπη.
 Μά ὅταν φτάσης σ' αὐτό, πρέπει νά δεξης
 στούς ἐχθρούς τοῦ, πατέρα σου, πιδές εἶσαι
 κι ἀπό ποιόν ἔχεις γεννηθῆ. μά ώς τότε
 βρόσκου μ' ἀνάλαφρες πνοές καὶ θρέψε
 τή νέα σου τή ψυχή, γιά νά 'σαι αὐτής σου
 τής μητέρας χαρά καὶ παρηγδρια.
 Κανείς ποτέ ἀπ' τούς 'Αχαιούς, τόξο,
 μ' ἀχρεῖς ἀποκοτίες δέ θά τολμήσῃ
 νά σέ προσβάλη, κι ἂν ἐγώ σοῦ λείψω.
 τέτοιον γιά σένα φύλακα θ' ἀφήσω
 καὶ φροντιστή σου ἀκούραστο, τόν Τεῦκρο,
 κι ἂν τώρα εἶναι μακριά σ' ἐχθρῶν κυνήγια.
 Μά δι σεῖς, τής θάλασσας παιδιά, ἀσπιδιῶτες,
 τήν ἵδια κι ἀπό σᾶς ζητῶ τή χάρη
 πού παραγγέλνω κι ἐκεινοῦ νά πήτε:
 νά πάρη αὐτό δέδω τό παιδί μαζί του
 στό σπέτι μου καὶ νά τό παραδώσῃ
 στόν Τελαμῶνα καὶ στή μάννα μου 'Ερβοια
 νά τούς γηροκομάῃ ὅσο πού ζοῦνε.
 "Οσο γιά τ' ἄρματά μου, οὕτε κανένας
 ἀθλοθέτης, οὕτε ὁ ξιλοθρεφτής μου
 βραβεῖα στούς 'Αχαιούς δέ θά τά βάλουν.
 μά αὐτήν, πού παρανόμη σου ἔχεις πάρη.

Εύρυσάκη παιδί μου, τήν άσπιδα
μέ τίς ἐφτά πού δέν τρυπιοῦνται δίπλες,
κράτησέ την ἔσύ, νά τή γυρίζης
ἀπ'τό στεριοραμένο τό λουρί της.
τάλλα ἄρματά μου θά ταφοῦν μαζί μου.
Καί τώρα πάρνε ἀμέσως τό παιδί,
σφάλα τό σπίτι κ'έδω μπρός στήν πόρτα
πάψε νά κλαίς καί νά βογγάς, γιατ' εἶστε
ἔτσι πάντα κλαψιάρες οἱ γυναῖκες.
Γρήγορα κλεῖνε· κι ὅ σοφός γιατρός
δέν κάθεται νά γητεύῃ μέθρηνους
ἔνα κακό πού χρειάζεται λεπίδι.

ΧΟΡΟΣ

Φοβοῦμαι· πού σοῦ ἀκούω αύτή τή βιάση
καί δέ μ' ἀρέσουν τά κοφτά σου λόγια.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Τί ἔχεις στό νοῦ σου, ἀφέντη μου, νά κάμης;

ΑΙΑΣ

Νά μή ρωτᾶς καί δέ θά δώσω λόγο·
εἶναι καλό νά δείχνεις φρονιμάδα.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Πώς τρέμω, σέ ξορκίζω στό παιδί μας
καί σ' ὅλους τούς θεούς, μή μᾶς προδώσης.

ΑΙΑΣ

Πολύ μ' ἔχεις κουράσει· δέν τόξερεις
πώς στούς θεούς δέν εἶμαι πιά χρεώστης;

ΤΕΚΜΗΣΑ

Μή βλαστημάς.

ΑΙΑΣ

Μίλα σ' ἔναν π' ἀκούει.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Σύ δέ μ' ἀκοῦς;

ΑΙΑΣ

Πολλά ἔχεις πῆ κι ὡς τώρα

ΤΕΚΜΗΣΑ

Γιατί φοβοῦμαι, ἀφέντη μου.

ΑΙΑΣ

Δέν κλεῖτε

μιά άρα πιό μπρός τήν πόρτα;

ΤΕΚΜΗΣΑ

Σέ ξορκίζω,

μαλάκωσε.

ΑΙΑΣ

Τρελλή μοῦ φαίνεται εἶσαι,
ἄν σοῦ περν' ἀπ' τό νοῦ πώς θά μοῦ ἀλλάξης
τώρ' ἀπεδῶ καί μπρός τό φυσικό μου.

. / .

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ

~~Δείτε αλλαγή στην πρώτη στάση (guitar)~~

Ωδα λαμίνα ξακουστή,
μέσα στήν άγκαλιά της θάλασσας
εύτυχισμένη έσύ θρονιάζεις
κι αἰώνια λάμπει η δόξα σου παντού.

~~Λαμπτήρας
και επιτάλια
διεύθυνση.~~

μά έγώ, δ ταλαίπωρος έγώ
πάλιωσα τώρ' άπ' τόν καιρό
πού έδω στά χώματα της "Ιδας
στέκω χειμῶνα ἥ καλοκαῖρι,
μῆνες πού πιά δέν εἶχουν μετρημό
κι δσο περνᾶ δ καιρός μέ λυώνει
μέσα σ' αἰώνια βάσανα
κι ἄκόμα μέ τό φόβο πάντα
μή σύρω κάποι στόν ἀγύρευτο
κι ἄραγλον "Αδη.

Μά τώρα πάνω σ' ὅλ' αὐτά
βαριάρρωστο έχω καὶ τόν Αἴαντα
μέ χτυπημένα, ω̄με φίμενα,
τά λογικά του ἀπό θεῖκιάν όργη·
κι αύτός, πού πρίν ἔναν καιρό
τόν εστειλεις σωστό θεριό
μές στοῦ πολέμου τίς ἀντάρες,
τώρα στή μοναξιά τό νοῦ του βόσκει
σπαράζοντας τῶν φίλων τήν καρδιά·
κι δσα πρίν θάματα ἀντρειωσύνης
κατώρθωσαν τά χέρια του,
χαμένα πᾶνε καὶ δέ βρίσκουν
χάρη καμιά ἀπό τούς ἀχάριστους
ἄθλιους ἀτρεΐδες.

" ΑΙΑΣ " - 32 -

18

Αλήθεια, όταν η μάννα του μέ τά παλιά
τά χρόνια της και τάσπρα γερατειά,
πώς βαριά πάσκει δυνοῦς του άκούση,
τί μοιρολόγιο σπαραχτικό, ... |

κι οχι σάν τούς πικρούς τάηδονιούς τούς στεναγμούς,
πόχει νά κόψη, ή μαύρη,
μά θά θρηνήσῃ μέ στριγγόφωνες
σκληριές κι άπάνω άπανωτά
τά χέρια της στό στήθος θά βροντούνε
και τάσπρα τά μαλλιά της θά μαδᾶ.

Καλύτερα στόν "Λόη νάθελε κρυφτή
σάν εχη άρρωστεια δίχως γιατρειά,
πού ένω άπ' τήν πατρική γενιά του
πρῶτος μές στούς πολύμοχτους
έρχεται τούς 'Αργείους,
δέν τραβεῖ πιά τούς δρόμους της, μά εξω παραστρατᾶ.

Ω δύστυχε πατέρα, ποιά βαριά
σέ περιμένει τούς παιδιούς σου συμφορά
νά μάθης, τέτοια πού άπ' τούς λίακιδες
δέν εἶδε ως τώρα σάν αύτόν κανείς.

Chante

Β' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΑΙΑΣ

"Ολα δέ μακρός κι ἀναρίθμητος χρόνος
τάφανέρωτα πρίν φέρνει στό φῶς
κι ἀφοῦ φανοῦνε μέσα του τά κρύβει.
Τίποτ' ἄνελπιστο δέν εἶναι· ως κι δέ σρκος
δέ πιστό βαρύς πατιέται κι τή πιστό στέρια
τή ἀπόφαση· γιατί κ' ἔγώ πού τότε
στ' ἄγριο μου ἐκεῖνο ἐπέμενα τό πεῖσμα,
σάν σίδερο βαμένο ἔχω στομώση
ἀπ' τή γυναίκ' αὐτή, πού τήν πονιοῦμα;
χήρα μέσα σ' ἔχθρούς νά τήν ἀφήσω
μαζί μέ τάρφανό μου τό παιδί.

Μά θενά πάω γιά νά λουστῷ ἐκεῖ κάτω
στά λειβάδια κοντά στό περιγιάλι,
γιά νά καθαριστῷ ἀπ' αὐτό τό ρύπο
κι ἀπ' τή βαριά τῆς θεᾶς ὄργη γλυτώσω.

Κ' ἔπειτα τόπο, πού ποδάρι ἀνθρώπου
νά μήν πατῇ θά πάω νά βρῶ, νά χώσω
αὐτό τό μισητότατο σπαθί μου
βαθιά στή γῆς, νά μήν τό δῆ πιά μάτι,
μά τή νύχτα κι δέ "Ἄδης κάτω ἄς τό φυλάγουν"
γιατί ἀπό τότε πού τό πῆρα δῶρο
ἀπ' τοῦ χειρότερού μου ἔχθροῦ τό χέρι,
τοῦ "Ἐχτορε, τίποτα καλό δέν εἶδα
ἀπ' τούς Ἀργείους" μά σωστά λέει δέ λόγος:
άχρείαστα νάναι τῶν ἔχθρῶν τά δῶρα.

Γι' αὐτό κ' ἔγώ ἀπ' ἔδω καί μπρός θά εξέρω
στούς θεούς νά ύποχωρῶ καί θενά μάθω
τούς ἀπρετδες νά σέβωματ· ἀρχηγοί μας
εἶναι, ώστε πρέπει νά τούς προσκυνοῦμε.

πῶς ὅχι; γιατί ἐμπρός στήν ἔξουσία
 κ' ἡ πιό τρομερή δύναμη κι ἀντρεία
 σκύβει κεφάλι. "Ετσι κ'οὶ χειμῶνες
 μέ τίς στοῖβες τά χιόνια κάνουν τόπο
 στό καρποφορτωμένο καλοκαίρι;
 κι ὁ σκοτεινός τῆς νύχτας κύκλος φεύγει;
 μπρός στήν ήμέρα μέ τάσπρα της τάπια,
 γιά νάναψη τό φῶς της· ἡ ἄγρια λύσσα
 τοῦ ἀνέμου ἀφήνει τέλος τήν πολύβουη
 τή θάλασσα νά κοιμηθῇ· κι ἀς κι ὁ ὕπνος
 πού τά πάντα νικᾶ, λύνει ὅσα δέση
 κι οὕτε πού τά κρατεῖ δεμένα πάντα.

Καί γώ πῶς δέ θά μάθω νᾶχω γνώση;
 καί βέβαια θᾶχω, γιατί πιά ἔχω νοιώση
 πῶς τόσο τόν ἐχθρό νά μισῶ πρέπει,
 σά νάταν φίλος πάλι νά τοῦ γίνω·
 μά καί στό φίλο δέ θά θέλω νάμαι;
 τόσο ὑπερβολικός σέ προθυμία,
 σά νάταν νά μή μείνῃ πάντα φίλος·
 γιατί ἄπιστο εἶναι γιά τούς πιό πολλούς
 ἀνθρώπους τό λιμάνι τῆς φιλίας.

Μά ὅσο γι' αὐτά σέ καλό θᾶβγον· τώρα
 πήγαιν' ἐσύ, γυναίκα, μέσα κ' εὔχου
 στούς θεούς νά πάρουν καλό τέλος ὅλα
 πού ἐπιθυμεῖς ἡ καρδιά μου· μά καί σεΐς
 τό ἵδιο μ' αὐτήν νά κάμετε, συντρόφοι,
 καί νά πῆτε στόν Τεῦχρο, ὅταν θά φτάση,
 νά γνοιαστῇ καί γιά μένα καί μαζί σας
 καλοπρόθετος νάναι· γιατί πρέπει
 νά πάω ἐγώ γιά κεῖ πού ἔχω νά πάω.
 Μόνο ἐσεΐς τώρα κάνετε ὅπως εἶπα
 κ' ἴσως γρήγορα μάθετε, πώς ἄν και
 τώρα εἶμαι δυστυχής, σώθηκα τέλος.

$\frac{3}{8} + \frac{3}{4}$

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΣΙΜΟ

chant Φευριάγεω απλάναγάλλισθην X O P O S
Αναγκαλλίσθη σύγκορφος
 κι όλος χαρά πετῶ,
 'Ιώ πάνα, πάνα ίώ, X O P, X O P
 σκίσε τῆς θάλασσας τὸ κύμα, ὦ πάνα,
 καὶ πέρ' ἀπ' τῆς χιονόδαρτης
 Κυλλήνης τές τραχειές βουνοπλαγιές σου
 φάνου σέ μᾶς, ὦ βασιλιά,
 πού τῶν θεῶν τούς χορούς στίνεις,
 για νά μᾶς συντροφέψης στ' αὐτομάθητα
 χοροπηδήματα τῆς Νύσσας
 καὶ τῆς Ενωσσοῦ γιατί τώρα κί' ἐγώ^{τί}
 θέλω νά πιάσω τό χορό.]

L Κ' εἴθε πάνω ἀπ' τό πέλαγος τῆς Ικαριᾶς
 δὲ Ἀπόδλωνας τῆς Δήλου δὲ βασιλιάς
 όλόφαντος νάρθη καὶ δῶ μαζί με
 μέλι πάντα μείνει καλοθελητής με
 προστάτης νέο σταθή νά με φυλάη

Τῇ μαύρη ἀπό τά μάτια μου ⁽¹⁾
 σικρπιού Ἀρης καταχνιά ⁽²⁾ | τε, τε | τε |
 καὶ τώρα πέλι, τέ χαράς ⁽³⁾ >> >> τε |
 τώρα μπορεῖ νά πλησιάση, ὦ Δία
 τό εύτυχισμένοι λαρό φῶς
 στέ γοργοθάλασσά μας τά καρδβια, ⁽⁴⁾
 ἀφοῦ τώρα πιά δὲ Αἴαντας
 τῇ συμφορά του ἔχει ειχάσει
 καὶ ξανά, τέλος, τούς πανάγιους τῶν θεῶν ⁽⁵⁾
 μ' εύλαβεια τέμησε τούς νόμους. (6)
 "Ολα μαραίνει δέ μέγας δὲ Καιρός, (7)
 καὶ τίποτα δέ φάλεγχα
 πῶς δέ μπορεῖ νά γίνη, ⁽⁸⁾ ἀφοῦ ἔτσι ἀνέλπιστα
 κι δὲ Αἴαντας μεταγνώμισε
 ἀπ' τούς θυμούς του ἐνάντια στούς Ατρεΐδες
 κι ἀπ' τές τρανές συνερισιές του ἐκεῖνες.

*je chante avec
mais j'aimerais que tu
me fasses une note*

chant

*Puis chanté
un peu plus modérément.*

chant

Fin de la danse

Γ' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΑΓΓΕΛΟΣ

Φίλοι μου, πρῶτα θέλω νά σᾶς δώσω
τήν εἴδηση, πώς δτι κ'έχει φτάση
ἀπ'τῆς Μυσίας τούς γκρεμνούς δ τεῦχρος.
Μά μόλις καί πλησίαζε στή μέση
πού 'ναι ή σκηνή τοῦ στρατηγοῦ, πόν παίρνουν
στίς βρισιές δλοι τους μαζί οι Ἀργίτες.
γιατί καθώς τόν γνώρισαν πού ἐρχόταν
ἀπό μακριά, τόν βάλανε στή μέση
δλοι ἔνα γύρο κι ἄρχισαν ἀμέσως
νά τοῦ πετοῦν βρισιές δῶθε καί κεῖθε,
ὅχι δ ἔνας κι ὅχι δ ἄλλος, λέγοντάς τον
ἀδερφό τοῦ τρελλοῦ πούχε σχεδιάσει
τό κακό τοῦ στρατοῦ καί πώς δέ θάταν
τρόπος νά τούς μποδίση νά τόν κάμουν
λυώμα μέ πέτρες καί τόν θανατώσουν.
ώς πού ἔφτασε τό πράμα νάβγουν ἔξω
καί τά σπαθιά συρμέν' ἀπ'τά θηκάρια.
μ'ἀφοῦ ἥρθαν ώς ἐκεῖ πᾶλλο δέν παίρνει,
μπήκαν στή μέση οι γέροντες μέ λόγια
πού τούς καθησυχάσανε κ'έπαψαν.
Μά δ Αἴαντας ποῦ εἶναι, νά τά πῶ καί τοῦ ἵδιου;
γιατί ἔχει κανείς χρέος στούς κυρίους
νά δώση ἀναφορά.

ΧΟΡΟΣ

Δέν εἶναι μέσα,
μά δτι καί βγῆκε, ἀφοῦ ἄλλαξεν ίδεα
σύμφωνα μέ τή νέα διάθεσή του.

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Πῶ, πῶ:
Ἀργά λοιπόν θά μ'έστειλεν ἔκεινος
πού μ'έστελνε, ᾧ κ'έγώ θάργησα νάρθω.

ΧΟΡΟΣ

καί τί νάμεινε πίσω ἀπ'ό, τι θάταν
ἀνάγκη ἐδῶ νά γίνη;

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Εἶπε ὁ Τεύχρος,
μήν τύχη κ' ἔβγει ὁ Αἴας ἀπ' τῇ σκηνῇ του,
πρὶ νᾶρθη ἐδῶ κι δίδιος.

ΧΟΡΟΣ

Μά ἔχει φύγη

καὶ πάει, τό πιό καλό ἀποφασισμένος,
νά φιλιωθῆ μέ τούς θεούς κι ἀφήση
τούς θυμούς του.

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Μωρία εἶναι γιομάτα
τά λόγια αύτά πού λές, ἀν ἵσως εξέρη
κι δικάλχαντας σωστά νά προφητεύῃ.

ΧΟΡΟΣ

Τί προφητεύει; καὶ σύ σάν τί εξέρεις;

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Βγῆκε ἀπ' τόν κύκλο
τῶν βασιλιάδων, πού είχαν τό συμβούλιο,
μόνος του δικάλχας ἀπό τούς Ἀτρεΐδες
παράμερα καὶ πιάνοντας τό χέρι
τοῦ Τεύκρου φιλικά μέ τό δεξί του
τοῦ είπε καὶ σύστησε μέ κάθε τρόπο
αύτή τή σημερινή, πού φέγγει, ήμέρα,
νά φυλάξουν τόν Αἴαντα νά μήν ἔβγη
καθόλου μές ἀπ' τῇ σκηνῇ του, ἀν θέλη
ζωντανό ἀκόμα νά τόν ξαναδῆ.
γιατί τή σημερινή μονάχα ήμέρα
θενά τόν κατατρέχη τής θεᾶς
τής Ἀθηνᾶς ή ὄργη, τοῦ ἔλεγε δικάλχας.
πέφτουνε, λέει, τά παραφουσκωμένα
κι ἄχρεια κορμιά σέ βαρειές κακοπάθειες
ἀπ' τούς θεούς - ἔτσι ἔλεγεν δι μάντης -

ὅταν κανείς, ἐνῷ εἶναι γεννημένος
 ἄνθρωπος, παίρνουν τά μυαλά του ἀέρα
 πιότερο ἀπ' ὅ, τι σ' ἄνθρωπο ταιριάζει.
 κι αὐτός τήν ἵδια τῇ στιγμῇ πού ξεκινοῦσε
 ἀπ' τήν πατρίδα βρέθηκε νά δείξη
 τήν ἀμυαλιά του, μ' ὅλα τά σοφά
 τοῦ πατέρα του λόγια· γιατί ἔκεινος
 τοῦ εἶπε "Γυιέ μου, στόν πόλεμο νά θέλης
 νά νικᾶς βέβαια, μά μέ τή βοήθεια
 τοῦ θεοῦ πάντα νά νικᾶς". κι αὐτός
 περήφανα κι ἀνόητα τοῦ ἀποχρίθη.
 " Μαζί μέ τούς θεούς, πατέρα, κ' ἔνας
 πού τίποτα δέν εἶναι, θά μποροῦσε
 νᾶβγαινε νικητής· μά ἐγώ καί δίχως
 ἔκεινων τή βοήθεια, βέβαιος εἶμαι
 πώς θενά τήν κερδίσω αὐτή τή δόξα."
 Μέ τέτοια ἔπαρση μίλησε· καί πάλι
 μιά ἄλλη φορά, πού ἀναταρεύοντάς τον
 ή θεά 'Αθηνᾶ τοῦ φώναζε νά πέσῃ
 μές στούς ἔχθρούς μέ φονικό κοντάρι,
 λόγο φριχτό κι ἀνάκουστο τῆς εἶπε.
 "Βασίλισσα, στούς ἄλλους πλάν' Ἀργείους
 νά στέκεσαι, γιατί ἔκει πού ἐγώ θάμαι,
 ποτέ τή γραμμή τῆς μάχης δέ θά σπάση."
 Μ' αὐτά τά λόγια καί μ' αὐτή τή γνώμη,
 πού δέν ταιριάζει ἀνθρώπου, ἔχει ἀποχτήση
 τῆς θεᾶς τήν ἀνελέητη ὁργή, μά ὠστόσο
 ἀν τήν ἡμέρ' αὐτή βρίσκεται ἀκόμα
 στή ζωή, μπορεῖ μέ τοῦ θεοῦ τή βοήθεια
 νά τόν σώσουμε. Αύτά εἶναι πού 'πε ό μάντης·
 κ' εὔτύς, μέσ' ἀπ' τή σύναξη, μέ στέλνει
 μέ τίς παραγγελιές του αὐτές ό Τεῦκρος,

νά τίς φυλάξωμε καλά· μ' ἄν ἥρθα
μ' ἀργοπορία στή ζωή πιά δέν ύπάρχει
δ' Αἴαντας, ἄν σοφός ὁ Κάλχας εἶναι.

ΧΟΡΟΣ

Ὦ Τέκμησσα, δυστυχισμένο πλάσμα,
ἔλα νά δῆς αύτός τό λόγια λέει.
Στό ιρέας μας ἀγγίζει τό λεπίδι
καί δέν μπορεῖ κανείς ήσυχος νά 'ναι.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Γιατί πάλι τήν ἄμοιρη, ἐνῶ μόλις
συνέφερ ἀπ' τ' ἀμέρωτά μου πάθια
μέ σήκωσες;

ΧΟΡΟΣ

"Ακου τί λέει αύτός δ' ἄνθρωπος πού ἥρθε
καί φέρνει γιά τόν Αἴαντα κάποια νέα
πού μοῦ 'κοψαν τό αἷμα.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

'Αλίμονό μου,
τί λές, ἄνθρωπε μήπως καί χανόμαστε;

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Δέ εξέρω τί θά γίνεις· μ' ἄν δ' Αἴαντας
ἀπεδῶ μέσα λείπει, δέ μπορῶ νά 'μαι
σίγουρος πιά γιά κεῖνον.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μά ναί, λείπει·
λέγε τί θές νά πῆς; πές καί τελειώνω.

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Νά τόν φυλᾶμε στή σκηνή κλεισμένο
προστάζει δ' Τεῦκρος, κ' ἔξω μοναχό του
μήν τόν ἀφήσωμε νά βγῆ.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Κι δ' Τεῦκρος
ποῦ 'ναι; καί γιά ποιό λόγο αύτά προστάζει;

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

Μόλις τώρα ἔχει φτάσει· καὶ φοβᾶται
πῶς τοῦ Αἴαντα τὴν ἔξοδος αὐτῆς θά φέρη
τὸν δλεθρό του.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

'Αλί μου τὴν μαυρομοίρα,
κι ἀπό ποιόν τόχει μάθει;

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ

'Από τό μάντη,
τοῦ Θέστορα τό γυιό· πώς αὐτὴν μέρα
ἡ θάνατο τῇ ζωῇ θενά τοῦ φέρη.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

'Ωιμέν, παρασταθῆτε μου, ἐσεῖς φίλοι,
σ' αὐτή τῇ μαύρῃ πού μέ σφίγγει ἀνάγκη
καὶ τρέχτε, ἐσεῖς, γρήγορα νᾶρθη δὲ Τεῦχρος,
καὶ σεῖς κατά τά δυτικά ἀκρογιάλια
κ'οἱ ἄλλοι πρός τά προσηλιακά καὶ ψάχτε
κατά ποῦ πῆρε τόν κακό του δρόμο.
γιατί τό κατάλαβα πιά πώς εἶμαι
γελασμένη ἀπ' αὐτόν καὶ εξεγραμμένη
ἀπ' τήν παλιά του ἀγάπην ἀλίμονό μου,
τί νά κάμω, παιδί μου; μά δέν πρέπει
νά κάθωμαι· κ' ἐγώ μαζί θά τρέξω
ἵσα μέ ποῦ βαστάει τὴν δύναμή μου.
μπρόσι, ἂς βιαστοῦμε κι ἂς μή χάνωμε ὕρα.

ΧΟΡΟΣ

"Ἐποιμος εἶμαι, φεύγω θά τό δείξω
οὐ μόνο μέ λόγια, μά καὶ μ' ὅλα

τά δυνατά μου στό ἔργο καὶ στή βιάση! (changement de décor)

ΛΙΑΣ

Nά, στέκεται ο σφαγέας μου σέ τρόπο
πού νά τρυπᾶ ὅσο πιό καλά - ἀν κανένας

Έχει και τόρο νά λογαριάζη τέτοια.

Τοῦ "Εχτορα μοῦ εἶναι δῶρο, πού πιό ἀπ' ὅλους
τούς ξένους μου τόν μίσησα καὶ πού ἤταν
στά μάτια μου ὃ χειρότερος ἔχθρος μου·
κ' εἶναι σ' ἔχθρική γῆ, τῆς Τροίας, μπηγμένο,
ἀφοῦ μόλις τροχίστηκε στ' ἄκοντι,
κ' ἔτσι γερά τό στέριωσα μέ τόση
φροντίδα ἔγώ, πού δλοπρόθυμο νά 'ναι
τό θάνατο μέ μιᾶς νά μοῦ προσφέρη.

"Ολα 'ναι λοιπόν ἔτοιμα· καὶ τώρα
πρῶτ' ἀπ' ὅλους τούς ἄλλους ἐσύ, Δία,
γίατ' ἔτσι 'ναι τό δίκιο, βόηθησέ με·
καὶ δέ θά σοῦ ζητήσω νά μοῦ κάμης
καμιά μεγάλη χάρη, μόνο στεῖλε
κανένα μηνυτή, νά πάη τή μαύρη
τήν εἴδηση στόν Τεῦχρο, κ' ἔτσι πρῶτος
μ' ἀνασηκώση αὐτός, πού θά 'μαι ἀπάνω
στό αἰματόβρεχτο αὐτό σπαθί πεσμένος,
καὶ νά μή μ' εὔρη πρίν κανείς ἔχθρος μου,
καὶ κάπου ἀποριγμένο μέ πετάξουν
νά μέ φᾶν τά σκυλιά καὶ τά κοράκια·
τόσο ζητῶ σου, ὃ Δία· καὶ μαζί κράζω
τοῦ κάτω κόσμου τόν 'Ερμῆ, πού πάει
στόν "Ἄδη τίς ψυχές, νά μέ κοιμίσῃ
γλυκά, χωρίς σπαρτάρισμα, ὅταν μ' ἔνα
γοργό πήδημα ἀπάνω ἐδῶ σέ τοῦτο
τό σπαθί μου θά σκίσω τό πλευρό μου.
καὶ τίς αἰώνιες παρθένες κράζω
βοηθούς μου, πού παντοτινά ἐπιβλέπουν
τῶν ἀνθρώπων τά πάθια, τίς σεβάσμιες
καὶ γοργοπόδες 'Ερινύες, νά ἴδούνε
πώς ὃ ἄμοιρος πεθαίνω ἀπ' τούς 'Ατρεΐδες,

καὶ τούς ἀρπάξουν καὶ τούς ξολοθρέψουν
 κακήν κακῶς, καθώς βλέπουν καὶ μένα
 πού ὡς μοναχός μου σφάζομαι, καὶ κεῖνοι
 νά πᾶν σφαγμένοι ἀπό τούς πιό ἀκριβούς των.
 τρέξετε, τιμωρῆτρες Ἐρινύες,
 καὶ τὸ στρατό ὅλο ἀλύπητα σαρῶστε.
 Κ'έσυ πού στόν ψηλό οὐρανό ἀρμενίζεις
 μέ τό ἄρμα σου Ἡλιε, ὅταν θά δῆς τὴ γῆ
 τὴν πατρική μου, κράτει τὰ χρυσά σου
 χαλινάρια καὶ πές τίς συμφορές μου,
 καὶ τόν κακό μου θάνατο στό γέρο
 πατέρα μου καὶ στὴ φτωχή μου μάννα.
 Ὡς τὴ δύστυχη, τί σπαραγμό καὶ θρῆνο
 πᾶχει μέσα στὴ χώρα νά σηκώση,
 ὅταν αὔτη τὴν εἴδηση θ'ἀκούση.
 Μά τίποτα δέν ὠφελεῖ νά κλαῖς
 τοῦ κάκου γι' αὔτά, μά καιρός νά παίρνη
 μιά ὥρα πιό γρήγορα τὴ δουλειά ἔνα τέλος.
 Θάνατε, ὥς θάνατε, ἔλα· ἔφτασε τὴ ὥρα.
 Μά ἐσένα, ὥς φᾶς αὔτης τῆς λαμπρῆς μέρας,
 κ'έσέ, οὐρανόδρομε Ἡλιε, χαιρετῶ σας
 γιά ὀλούστερη φορά κι ἄλλοτε πιά ποτέ μου.
 Ζω φέγγος, ὥς ἄγιο χῶμα τῆς πατρίδας μου
 τῆς ζαλαμίνας καὶ τῆς πατρικῆς μου
 ἐστίας θρόνε, ὥς διξασμένη Ἀθήνα,
 καὶ σύ γενιά συγγενική κι ὥς βρύσες
 καὶ ποτάμια καὶ κάμποι τῆς Τρωάδας
 πού μ'ἔχετ'έσεῖς θρέψει, χαιρετῶ σας,
 ἔχετε γειά· τό στερνό αὔτό τό λόγο
 σᾶς λέει δὲ Αἴας· τάλλα πιά ἔκειτο κάτω
 θά πᾶ σ'αὔτούς πού βρίσκονται στόν Ἄδη.

~~Εγκιτασθήσαι~~
~~ελλοτίμη~~
~~μηνικά αυγούντες νυχτερινές~~

"ΑΙΑΣ"

(43)

A' HMIXOPIO

Κόπος, στόν κόπο κόπο φέρνει
καὶ ποῦ καὶ ποῦ δέν πῆγα ἔγω
καὶ κανεῖς τόπος τίποτα δέξεται
γιά νά μάθω κ' ἔγω. | | | |
Μά νά, μά νά,
κάποιον ἀκούω χτύπο ξανά. | | |

B' HMIXOPIO

Εἴμαστε ἔμετοι, τοῦ πλοίου οἱ σύντροφοι σας. | |

A' HMIXOPIO

Τί νέα λοιπόν;

B' HMIXOPIO

"Ολ' ή πλευρά κατά τό δυτικό^ν
καραβοστάσι εἶχει ψαχτῆ.

A' HMIXOPIO

Καὶ βρήκες τί;

B' HMIXOPIO

Μόνο περίσσιο κόπος τίποτ' ἄλλο.

A' HMIXOPIO

Μά οὔτε στό δρόμο ἀπ' τή μεριά πού βγαίνει
δή ήλιος, κανένα χνάρι του δέ βρήκα. | | | |

XOROS

— Καὶ ποιός λοιπόν καὶ ποιός

ἀπ' τούς ἀκούραστους θαλασσινούς

πού δλονυχτίς στό ψάρεμ' ἀγρυπνοῦν, | | |

ή ποιά ἀπό τίς θεές τοῦ 'Ολύμπου, | |

ή ἀπ' τοῦ Βοσπόρου τούς χυτούς

τούς ποταμούς, θά μοῦ φωνάξῃ

ἄν καπου πουθενά τόν δῆ

τόν Αἴαντα, τό σκληρόγυνωμο, νά παραδέρνη;

Γιατί μέ πιάνει ἀπελπισιά,

τόση ὥρ' ἀπάνω κάτω νά γυρνῶ,

καὶ νά σιμώσω δέ μπορῶ
στόν σωστό δρόμο, γιά νά βρῶ
ἐν' ἄνθρωπο ἀποκαμωμένο.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Ἄλι σ' ἐμένα, ἀλίμονό μου:

ΧΟΡΟΣ

Τίνος φωνή ἀπό τό λαγκάδι βγῆκε;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Δυστυχισμένη ἔγώ:

ΧΟΡΟΣ

Τή σκλάβα, τή βαρυόμοιρη γυναίκα,
τήν Τέκμησσα βλέπω, πού συντριμμένη
ἀπ' ἄγριο πόνο αύτούς σκορπά τούς θρήνους.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Χάθηκα, σβύστηκα, φίλοι μου, πάω:

ΧΟΡΟΣ

Μά τί 'ναι;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Ο Αἴαντας, νά, ἐδῶ κείτεται σφαγμένος
μέ τό σπαθί χωμένο στά πλευρά του.

ΧΟΡΟΣ

Ωιμένα, πάει ὁ γυρισμός μου·
ώιμένα, βασιλιά, μέ σκότωσες
καὶ τό συνάδελφό σου
τό ναύτη ἐμένα, ὃ δύστυχε,
ὃ δύστυχη καὶ σύ γυναίκα.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Λφοῦ ἔχει πιά χαθεῖ πρέπει νά κλαῖμε.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ μέ τίνος νά σφάχτηκε τό χέρι;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μέ τό δικό του, ὁ ἵδιος, τό μπηγμένο
στή γῇ σπαθί τό δείχνει, πού τόν κάρφωσε.

ΧΟΡΟΣ

"Ω ή τύφλωση ή δικιά μου,
πού έτσι δλομόναχος
κι απ'τούς δικούς σου άφύλαχτος
έχυσες τό αἷμα σου·
κ'έγω στά πάντα κουφός
κ'έγω στά πάντα διδέαστος εέγνοιασα·
μά ποῦ είναι πεσμένος, ποῦ
δ' αλύγιστος, δ' κακονόμαστος Αἴας;

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

Μάτι δέ θά τόν δῆ· θά τόν σκεπάσω
καλά μ' αύτό τό ρούχο δλο τριγύρω,
γιατί κανείς, δση κι ἀν τοῦ 'χη ἀγάπη,
δέ θά βαστούσε ή καρδιά του νά βλέπῃ
νά ξεψυσά τό μαύρο αἷμα ἀπό τίς μύτες
κι απ' τήν πληγή πάνοιξε μοναχός του.

"Αχ τί νά κάμω; ποιός απ' τούς δικούς του
θά τόν σηκώση; καί ποῦ νά 'ναι δ' Τεύκρος;
Πόσο στήν ὥρα θάφτανε ἀν ἐρχόνταν
τήν ταφή του μαζί μου νά φροντίση.

"Αχ Αἴαντα βαρυόμοιρε, ποιός ήσουν
καί πῶς τώρα κατάντησες, πού ἀκόμα
ώς κ'οι ἔχθροι σου νάξιζη νά σέ κλαῖνε.

ΧΟΡΟΣ

Σοῦ μέλλονταν λοιπόν,
σοῦ μέλλονταν, βαρυόμοιρε,
μέ τόν ἀγύριστό σου νοῦ,
τή μοίρα, τέλος, τήν κακή σου νάποσώσης
καί τά δεινά σου τάμετρα·
κ' ήταν γι' αύτό, σκληρόψυχε,
πού μέρα νύχτα στέναζες
ἔχθρα γιομάτος γιά τούς γυιούς
τοῦ 'Ατρέα μέ ἄγριο πάθος.

Μεγάλη, άλήθεια, άρχή τῆς συμφορᾶς
ήταν η μέρα ἐκείνη,
πού ἀντρείας ἀγώνας στήθηκε
γιά τά δύπλα τά καταραμένα.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Ἄλιμονο σέ μένα.

ΧΟΡΟΣ

Βαθειά σοῦ ἀγγίζει στήν καρδιά, τόξεω,
δι πόνος σου δι βαρύς.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Ἄλιμονό μου.

ΧΟΡΟΣ

Δέθ μέ παραξένευε, ω γυναικα,
καὶ διπλά νά σπαράζης, πού ἔνα τέτοιο
στερήθηκες ἀγαπημένο φίλο.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Ἐσύ νά τή φαντάζεσαι μονάχα
μπορεῖς αύτή τή συμφορά, μά ἐγώ
κατάβαθα τή νοιώθω.

ΧΟΡΟΣ

Αύτό είναι ἀλήθεια.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Ωιμέ, σέ ποιό ζυγό σκλαβιᾶς, παιδί μου,
πού μπαίνομε, κι ἔχθροί πού μᾶς προσμένουν!

ΧΟΡΟΣ

Ἄλιμονο τῶν δυό τῶν ἄπονων
τῶν ἀτρειδῶν τάνείπωτα
τά ἔργα μοῦ θύμισες, μ' αύτό
τόν πόνο σου πού λές·
μά δι θεός δές μᾶς φυλάει.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Χωρίς τούς θεούς δέθ θέρχονταν αύτά ἔτσι.

ΧΟΡΟΣ

Παραπολύ βαρύ φορτίο μᾶς δόσαν.

ΤΕΚΜΗΣΑ

Κι ὅμως τέτοιο κακό τοῦ Δία η κόρη
η φοβερή παλλάδα μᾶς φυτεύει,
γιά νά κάμη τή χάρη τοῦ θεούσσα.

ΧΟΡΟΣ

Κι ἀλήθεια μές στή μαύρη του ψυχή
γαυριάζει καί μᾶς ἀνεμπαίζει
ἔκεινος δὲ πολύξερος
καὶ ξεκαρδίζεται, γελᾶ
μ' αὐτές εδῶ τίς συμφορές,
ἀλί μου ἀλί, τῆς τρέλλας,
κ'οὶ δυό μαζί του οἱ στρατηγοί
τοῦ ἀτρέα οἱ γυιοί, σάν θά τάκοῦνε.

ΤΕΚΜΗΣΣΑ

"Ἄς πᾶνε νά γελοῦν λοιπόν ἔκεινοι,
κι ἄς χαίρουνται μ' αὐτές τίς συμφορές μας.
μά ἵσως, κ' ἂν ζωντανό δέν τόν ποθούσαν,
νεκρό νά τόν στενάξουν σ' ὥρα ἀνάγκης.
γιατ' οὶ ἄνθρωποι οἱ κακόγνωμοι, δέν ξέρουν
τό πλοῦτος πού κατέχουν πρίν τό χάσουν.
"Ήταν πικρός γιά μένα δὲ θάνατός του,
πιότερο ἀπ' ὅτι ἤταν γλυκός γιά κείνους.
στόν ἵδιο μόνο εύχάριστος. Γιατί δὲ τι
νάποχτήσῃ λαχτάρησε, τό βρήκε
στό θάνατο πού θέλησε· λοιπόν,
πᾶς θά μπορεῖ νά γελοῦνε μαζί του;
οἱ θεοί τόν θανατώσαν, ὅχι αύτοί, ὅχι:
κ' ἔτσι τοῦ κάκου ἐπαίρεται δὲ οδυσσέας.
γιατί γι' αὐτούς δὲ λίας πιά δέν υπάρχει.
μά χάθηκε γιά μένα ἀφίνοντάς με
μέσα σέ μαῦρες πίκρες καί σέ θρήνο.

ΤΕΥΚΡΟΣ

'Αλίμονό μου, ἀλίμονο!

ΧΟΡΟΣ

Σώπαινε· καί μοῦ φαίνεται νάκούω
τοῦ Τεύκρου τή φωνή, πού ταιριασμένο
σέρνει μ' αὐτή τή συμφορά μας θρήνο.

ΤΕΥΚΡΟΣ

'Αγαπημένε μου Αἴαντα, ἀδερφέ μου,
ἀλήθεια πᾶς, καθώς παντοῦ τό λένε;

ΧΟΡΟΣ

Πέθανε ὁ Λίας, Τεῦκρε· γνώριζε το.

ΤΕΥΚΡΟΣ

"Ω ποιά βαρειά λοιπόν μοίρα μέ βρῆκε:

ΧΟΡΟΣ

Καὶ μιά πού εἰν' ἔτσι —

ΤΕΥΚΡΟΣ

'Αλίμονο σέ μένα.

ΧΟΡΟΣ

"Εχεις νά κλαίς.

ΤΕΥΚΡΟΣ

"Ω ξαφνικό πού μοῦ ἤρθε.

ΧΟΡΟΣ

Πάρα μεγάλο, Τεῦκρε.

ΤΕΥΚΡΟΣ

"Ω συμφορά μου:

Καὶ τό παιδί του; σέ ποιό μέρος νά 'ναι
ἔδω τῆς Τροίας;

ΧΟΡΟΣ

Μές στή σκηνή, μονάχο.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Δέν πᾶς εύτύς ἔδω νά μοῦ τό φέρης,
μήπως κανείς ἀπ' τούς ἔχθρούς τό ἀρπάξῃ
σά λιονταριοῦ κουτάβι, πούμεινε ἔρημο;
Βιάσου, βόηθα καὶ αὐτί γιατί ὅλοι τόχουν
ν' ἄναγελοῦν αύτούς πού νεκροί πέσανε.

ΧΟΡΟΣ

Καὶ κεῖνος, Τεῦκρε, σάν ἔζοῦσε ἀκόμα
παράγγελε νά γνοιαστῆς τό παιδί του,
καθώς κι ἀλήθεια γνοιάζεσαι, ὅπως βλέπω.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Ὦ θέαμα πικρότατο, πού ἀπ' ὅλα
πάντικρυσσαν τά μάτια μου ώς τά τώρα
τόν πιό μεγάλο μοῦδωσες τόν πόνο.

. / .

δρόμε, πού ἀπ' ὅλους πιότερο τούς δρόμους
 σπάραξες τήν καρδιά μου, ἐσύ πού πῆρα
 γιά νᾶρθω τώρα ἐδῶ, σάν ἄκουσα
 τή μοίρα σου, Λιαντά μου ἀγαπημένε,
 κ' ἔτρεξα ἀμέσως ψάχνοντας νά σ' εὔρω.
 γιατί μιά φήμη γρήγορη σάν κάποιου
 θεοῦ φωνή, πέρασε μέσα σ' ὅλους
 τούς Ἀχαιούς, πώς πέθανες καὶ πήες.

π' ὅταν τάκουσα ἐγώ δὲ δυστυχισμένος
 δόσο πού ίμουν μακριά πνιχτά ἐβογγούσα,
 μά τώρα πού τό βλέπω, πιά ἀφανίζομαι.
 'Αλιμονο! Ελα,
 ξεσκέπαστον νά δῶ δῶ τό κακό.

ἘΩ ἀβάσταχτη ὅψη, ὡς σκληρότατη τόλμη
 πόσες πικρίες, πεθαίνοντας, μοῦ σπέρνεις.
 Καὶ ποῦ μπορῶ νά πάω, σέ ποιούς ἀνθρώπους,
 πού δέ σοῦ παραστάθηκα διόλου
 στά βάσανά σου; Ἀλήθεια, δὲ Τελαμώνας,
 δὲ δικός σου πατέρας κι δὲ δικός μου,
 θά μέ δεχτῇ μέ πολὺ πρόσχαρη ὅψη
 κι ἀνοιχτόκαρδα βέβαια, ὅταν γυρίσω
 χωρίς ἐσένα, καὶ πῶς ὅχι; αὐτός που
 μήδε στίς εύτυχίες του δέν εέρει
 πιό γλυκά νά γελᾷ. Καὶ τί θ' ἀφήσῃ,
 καὶ τί καιό δέ θενά πῆ γιά μένα
 τό νόθο, πού μέ γέννησε μιά σκλάβα,
 πού ποόδωο' ἀπό δείλια κι ἀναντρία
 σένα, ἀκριβέ μου λιαντά, ἥ κι ἀπό δόλο,
 γιά νά γίνουν δικά μου σάν πεθάνης,
 ἥ βασιλεία καὶ τά ύπαρχοντά σου.

Τέτοια θά λέη, σάν ἀψίχολος πού 'ναι
 καὶ στριφνός γέρος, πού καὶ δίχως λόγο
 παίρνει φωτιά γιά μάλλωμα δὲ θυμός του.
 Καὶ τέλος σάν ἀπόριμμα ἀπ' τή χώρα

θά πεταχτῶ, ἀφοῦ ἀντίς ἐλεύτερος
δισλος θενά φανῶ μ' αὐτά τά λόγια.
Τέτοια ἔκει θᾶχω, μά καὶ δῶ στήν Τροία
οἱ ἔχτροι πολλοί καὶ λίγοι γιά βοήθεια.
καὶ τά παθαίνω αὐτά ἀπ' τό θάνατό σου.
"Ἄχ τί νά κάμω; πῶς νά σέ τραβήξω
ἀπ' αὐτό τό πικρό σπαθί σου δὲ δύστυχος,
πού σά φονιάς σοῦ πήρε τή ζωή;
Εἶδες πώς ήτανε γραφτό μιά μέρα
δὲ "Ἐχτορας καὶ νεκρός νά σέ σκοτώσῃ;
Σκεφτήτε, γιά ὅνομα τῶν θεῶν, τήν τύχη
δυό ἀνθρώπων: μέ τή ζώνη δὲ "Ἐχτορας,
πού τοῦ δωρήθηκε ἀπ' αὐτόν, δεμένος
ἀπ' τό ἄρμα τοῦ Ἀχιλλέα βροντοχτυπιόνταν
συρτός στή γῆς, ως πού βγῆκε τή ψυχή του.
κι αὐτός ἐδῶ μέ τό χάρισμα ἔκείνου,
τό σπαθί τοῦτο, ἀπάνω του πεσμένος
σκοτώθηκε καὶ πάει· λοιπόν δέν τόχει
σφυροκοπήση τό λεπίδι αὐτό
τή Ἐρινύα; καὶ κεῖνο τό ζωνάρι
δέν τόφτειαξε ἄγριος τεχνίτης, δὲ "Αδης;
Γι' αὐτό κ' ἐγώ πάντα θά λέω πώς τοῦτα
κι ὅλα τ' ἄλλα οἱ θεοί 'ναι πού τά ύφαίνουν
στόν ἀνθρωπο· κι ὅποιος μ' αὐτή τή γνώμη
δέ συμφωνᾶ, ἃς κρατή γιά τόν εἴαυτό του
τήν ίδεα του, ὅπως κ' ἐγώ τή δική μου.

ΧΟΡΟΣ

Μή χάνης πιότερο καιρό, μά σκέψου
πῶς θά τόν θάψης αὐτόν, καὶ τί θᾶχης
νά λέσ σέ λίγο· γιατί βλέπω κάποιον
έχθρο, πού ἵσως καὶ νάρχεται γελόντας,
σάν ἄθλιος πού είναι, μέ τή συμφορά μας.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Ποιός είναι ἀπ' τό στρατό, αὐτός πού βλέπεις;

ΧΟΡΟΣ

Ό Μενέλαος, πού γιά χάρη του αύτή
τήν έκστρατεία έκάμαμε.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Τόν βλέπω,
γιατί ἥρθε πιά κοντά κι ἔτσι μπορῶ
νά τόν γνωρίσω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Λ' σύ, σέ σένα λέω,
τόν νεκρό τοῦτον δᾶ νά μή τόν θάψεις
κ' ἔτσι δπως ἐδῶ βρίσκεται νά μείνη.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Γιατί ξόδεψες, πέ μου, τόσα λόγια;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Γιατ' εἶναι αύτή ή ἀπόφαση ή δική μου
καί κείνου πού ὅλο τό στρατόν δρίζει.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Δέθα μᾶς πῆς καί γιά ποιά τάχα αίτια;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Γιατί, μέ τήν ἐλπίδα ἐμεῖς πώς φίλο
καί σύμμαχο τόν φέρναμε μαζί μας
ἀπ' τήν πατρίδα, δοκιμάζοντάς τον,
τόν βρήκαμε πιό ἐχθρό μας κι ἀπ' τούς Τρῶες.
πού μελετόντας νά ματοκυλίσῃ
ὅλο μας τό στρατό, κίνησε νύχτα
μέ τό κοντάρι γιά νά μᾶς εκάμη.
κι ἀν κάποιος θεός δέν τοῦκοβεν ἐκείνη
τήν δρμή του, θάχαμ' ἐμεῖς τήν τύχη
πού βρήκε αύτόν, καί τόν πιό ντροπιασμένο
θά λαχαίναμε θάνατο, ἐνῶ δὲ διοις
θά ζούσε μά ἔτσι τήν ἀποκοτιά του
ἄλλαξε τώρα ἡ θεός, πού νά εεσπάση
σέ πρόβατα καί σέ κοπάδια ἀπάνω.

Γι' αύτό κανείς δέ θά βρεθή πού νάχη
 δύναμη τόση, νά τοῦ θάψη μέσα
 σέ τάφο τό κορμί, μ' ἀποριγμένο
 σέ κάποια ἀπόμερη ἀμμουδιά θά γίνη
 θροφή ἔκεī πέρα στά θαλασσοπόντια.
 Σ' αύτά πού λέω καθόλου μή φουντώνης
 φοβερό τό θυμό σου, κι ἄν, σά ζοῦσε,
 δέν εἴχαμε μπορέσει νάναι ύπάκουος,
 μά τώρα πεθαμένος δίχως ἄλλο
 στήν εξουσία μας θά 'ναι, κι ἄν εσύ
 δέ θέλης, μέ τή βία θά βγοῦμε πέρα.
 Γιατί ποτέ δέ θέλησε νάκούση
 τά λόγια μου, ὅσο ζοῦσε κι ὅμως εἶναι
 κακός πολίτης ὅποιος ἀπ' τό πλῆθος
 δέν στέργει νά ύποτάσσεται καθόλου
 στούς ἄρχοντές του· κι ὁύτε ποτέ οἱ νόμοι
 θά βαστούσαν γεροί μές σέ μιά πόλη,
 ὅπου δέν τούς παράστεκε κι ὁ φόβος·
 κι ὁύτε ὁ στρατός σωστά θά κυβερνιόνταν,
 ἄν δέν εἶχε γιά φύλαξη τό φόβο
 καί τή ντροπή· μά πρέπει, ὅσο καί νάχη
 κανείς κορμί μεγάλο, νά τό ξέρη
 πώς μπορεῖ κι ἀπ' τό τίποτα νά πέση·
 κι ὅποιος ἔχει φόβο μαζί καί σέβας
 αύτός, νά ξέρης, βρίσκει σωτηρία·
 μά ὅπου μπορεῖ ὁ καθένας νά τό παίρνη
 ἀπάνω του καί νά κάνη δ, τι θέλει,
 βέβαιος νά 'σαι πώς ή πολιτεία,
 θάρθη καιρός, πού ἐνῶ πήγαινε πρίμα,
 θά πάη κατά βυθοῦ· ἀλλά ἔνας κάποιος
 σωτήριος φόβος ἕς μοῦ στέκη δίπλα
 κι ἕς μήν τό φανταζόμαστε, πώς ὅταν

κάνομε αύτά πού μᾶς εύχαριστοῦνε,
δέ θενά τά πλερώσομε μιά μέρα
μέ πράματα πού μᾶς δυσαρεστοῦνε.
Μέ τή σειρά τους πᾶνε αύτά· πρίν ήταν
αύτός φωτιά καί λαύρα, μά ॐως τώρα
έγώ ψηλαρμενίζω καί προστάζω
νά μή θάψης αύτόν, μήπως ἀνοίξης
τό δικό σου τόν τάφο, θάβοντάς τον.

ΧΟΡΟΣ

Μενέλαιε, ἀφοῦ τόσες φρόνιμες γνῶμες
ξεδίπλωσες, νά μή θελήσης ὁ Ἱδιος
νά φανῆς ἀσεβής σέ πεθαμένους.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Ποτέ φίλοι μου, πιά δέ θάποροῦσα
μέ ἄνθρωπο ταπεινῆς σειρᾶς πού πέση
σέ ἅπερπη πράξη, ὅταν κι ὅσοι περνοῦνε
γι' ἀρχοντογεννημένοι πέφτουν ἔξω
τόσο πολύ στά λόγια τους πού λένε.
"Ελα καί πέ μας ἀπ' ἀρχῆς· ἀλήθεια,
ἔσύ λές πώς τόν πῆρες καί μαζί σου
τόν ἔφερες ἐδῶ γιά σύμμαχό σας;
δέ ξεκίνησε μόνος του σάν ἔνας
πού ὕριζε τόν ἑαυτό του; κι ἀπό ποῦ
μᾶς βγῆκες ἀρχηγός του ἔσύ; καί ποιό ἔχεις
δικαίωμα τό στρατό νά ἔξουσιάζης,
πού ἀδήγησε μαζί του ἀπ' τήν πατρίδα;
Βασιλιάς μόνο ήρθες τής Σπάρτης κι ὅχι
κύριος σέ μᾶς, κι οὕτε εἶχες ἔξουσία
νά τόν ὀρίζεις πιώτερο παρ' ὅσο
αύτός ἔσένα. 'Εξουσίαζε μόνο
δικούς σου ἀνθρώπους καί σωφρόνιζέ τους
μ' αύτά τά φουσκωμένα σου τά λόγια.

Μά δσο γι' αύτόν, εἴτ' ἐσύ τό ἔμποδίζεις
 εἴτ' ἄλλος στρατηγός, θενά τόν θάψω
 ἐγώ, δπως ἔχω χρέος, δίχως καθόλου
 τά λόγια σου νά φοβηθῶ· γιατί
 δέ βγῆκε αύτός στόν πόλεμο γιά χάρη
 τής δικῆς σου γυναικας σάν τούς ἄλλους,
 πού τή βαρειά φορτώθηκαν ἀγγάρεια,
 μά γιά τούς ὄρκους πού ἤτανε δεμένος
 κι ὅχι γιά σένα, γιατί δέ ψηφοῦσε
 αύτός τούς τιποτένιους. Λοιπόν τώρα
 πάρε καί πιό πολλούς ἀκόμα κήρυκες
 καί τόν ἵδιο τό στρατηγό κ' ἐλάτε·
 δέ μέ σαστίξει ἐμένα δλος αύτός σου
 δ θόρυβος, δσο εἶσαι τέτοιος πού είσαι.

ΧΟΡΟΣ

Μά οὔτε καί πάλι ἀγαπῶ τέτοια γλώσσα
 στίς συμφορές, γιατί τά σκληρά λόγια,
 καί παραδίκια νά 'ναι, φαρμακώνουν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

'Ο τοξότης μας φαίνεται πώς τόχει
 δχι καί λίγο ἀπάνω του παρμένο.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Γιατί χυδαία δέν εἶναι η τέχνη ποῖχω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Καί ποιός θά σέ βαστοῦσε, ἀν ἐφοροῦσες
 κι ἀσπίδα.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Μά κι ἀλαφρά ἀρματωμένος
 θά σ' ἔκανα καλά καί μ' ὅλη ἐσένα
 τή βαρειά ἀρματωιά σου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Μέ τά λόγια
 τί τρομερή πού φανερώνεις τόλμη;

ΤΕΥΚΡΟΣ

Γιατί ὅταν ἔχη δίκιο, μπορεῖ νά 'ναι
περήφανος κανείς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Καὶ τό λές δίκιο
νᾶναι εύτυχής αὐτός πού μέ σκοτώνει;

ΤΕΥΚΡΟΣ

'Αλήθεια; Θάμα τότε
νά ζῆς ἀν κ'εἶσαι πεθαμένος.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Γιατ' ἔνας θεός μ' ἔσωσε μ' ἄν ἦταν
μόνον ἀπ' αὐτόν, θάμουν χαμένος τώρα.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Λοιπόν μήν ἀτιμάζης τούς θεούς τώρα,
ἀφοῦ στούς θεούς χρωστᾶς τό γλύτωμό σου.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

'Εγώ τῶν θεῶν νά παραβῶ τούς νόμους;

ΤΕΥΚΡΟΣ

Ναί γιατί δέν ἀφήνεις τούς νεκρούς νά θάψουν.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Τούς ἔχθρούς τούς δικούς μου· γιατί θά 'ταν
ὅχι σωστό.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Καὶ πότε βγῆκ' ἐμπρός σου
ἔχθρος ὁ Λῖας μέ τάρματα στό χέρι;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Μέ μισοῦσε καὶ τόν μισοῦσα· αὐτό
καὶ σύ τό ξέρεις.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Γιατί τούς ψήφους
πιάστηκες νά τοῦ κλέβης μέ νοθεῖς.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Δέ φταιώ έγώ σ' αντό μά οἱ ψηφολέκτες.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Θάσουν ἄξιος ἐσύ νά καταφέρης
πολλά κακά κρυφά μ' ὅμορφο τρόπο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Ἄκριβά θά στοιχίσῃ σ' ἔναν κάποιον
αὐτός δὲ λόγος.

ΤΕΥΚΡΟΣ

"Οχι πιό πολύ,
θαρρῶ, σέ μᾶς, παρ' ὅτι σ' ἔναν ἄλλο.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

"Ἐνα σοῦ λέω, αὐτόν δέ θά τόν θάψης.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Κ' ἔνα θάκούσης, πώς θενά τόν θάψω.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Εἶδα ἐγώ κάποτε ἀνθρωπο μέ γλώσσα
γεμάτη θράσος, πού ξεσήκωσε
τούς νυῦτες στά πανιά, καιρό χειμώνα.
μά πού ὅταν τόν παράσφιξε ἢ φουρτούνα,
ἔχασε τή μιλιά του καὶ χωμένος
κάτω ἀπό κάποιο ροῦχο του ἀφηνόταν
νά τόν πατᾶ ὅποιος ἥθελε ἀπ' τούς ναῦτες.
ἔτσι καὶ σένα καὶ τό ξυπασμένο
τό στόμα σου, σέ λίγο ὅταν ξεσπάση
μεγάλη ἀπό μικρό σύννεφο μπόρα,
θά σβήσῃ αὐτή σου τήν πολλή ἔπαρση.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Μά εἶδα κ' ἐγώ ἔναν ἀνθρωπο γεμάτον
μωρία, πού δέ σεβόντανε τούς ἄλλους
στίς συμφορές των· κ' ἔπειτα τόν εἶδε
κάποιος πού μοῦμοιαζε πολύ κι ὀλόγδιος
στά φυσικά μου καὶ τοῦ μίλησ' ἔτσι:
"Ἀνθρωπε, κοίτα, μέ τούς πεθαμένους

νά μήν τά βάζης, γιατ' ἄν θά τό γάμης,
ξέρεις ἀπό μένα πώς κακό θά σ' εύρη.
Τέτοιες συμβουλές τοῦδινε τοῦ ἀνθρώπου
αὐτοῦ τοῦ κακομοίρη πού 'χε ἐμπρός του·
κ' ἔγώ σά νά τόν βλέπω· καὶ δέν εἶναι,
καθώς μοῦ φαίνεται, ἄλλος ἀπό σένα.
Τί λέσ; μήπως σάν αἴνιγμα νά τά 'πα;

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

Πηγαίνω, γιατί θάτανε ντροπή μου
νά μάθουν πώς μέ λόγια σωφρονίζω,
ἔνω μπορῶ τή βία νά ἐπιβάλω.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Τράβα λοιπόν, γιατ' εἶναι τή πιό μεγάλη
καὶ γιά μένα ντροπή, νάκούω τάνόητα
τά λόγια ἐνός μωροφάνταχτου ἀνθρώπου.

ΧΟΡΟΣ

Μιᾶς μεγάλης ἀμάχης ἀγώνας θαρθῆ·
μά δσο πιό γρήγορα, Τεῦκρε, μπορεῖς
βιάσου νάβρης γι' αὐτόν ἔναν τάφρο βαθύ,
ὅπου μέσα στή σκότεινη γῆς θά κρατή
τάφο πάντ' ἀλησμόνητο ἀπ' ὅλους.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Μά νά, πού ἔρχουνται σύγκαιρα στήν ὕφα
τό παιδί κ' ή γυναίκα του κοντά μας,
γιά νά φροντίσουν τοῦ δυστυχισμένου
τοῦ νεκροῦ τήν ταφῆ. — Πλησίασε ἔδῶ
κοντά, παιδί, κι ἀκούμπα σάν ἴκετης

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ

6/8 ~~τετρα~~

ΧΟΡΟΣ

Ποιό θά 'ναι

καί πότε στερνά θά τελειώσῃ
τό πλήθος τά τόσα πολύπαθα χρόνια,
πού τ' απαυτα βάσανα πάντα
δορυτίναχτων μόχτων μοῦ φέρνουν
στή σκότεινη ἐδῶ γύρω Τραάδα,
βαρειά τῶν 'Ελλήνων ντροπή;

"Ω νά 'ταν

νά χάνονταν πρίν στό μεγάλο
τόν αἴθέρα, ἡ στόν παντοδέχτη τόν "Αδη,
έκεινος πού μάθαινε σ' δλους
τούς "Ελληνες τάγριου πολέμου τή φρίκη."
— Ὡ πόνοι πού πόνους γεννοῦνε:
τόν κόσμον ἔρημαξ' αύτός.

Αύτός εἶναι πού τόκαμε
νά μήν ἀπολαβαίνω πιά
μήτε στεφάνια γιορτινά
μήτε βαθειά κροντήρια
μήτε τόν γλυκόν ἥχο ἀπ' τούς αύλούς,
ὅ ἀθλιος, κι οὔτε νά τόν χαίρονμαι
τόν ψπνο μους ἥσυχος τή νύχτα,
καί τίς γλυκειές μοῦ στέρησε
ἀγάπες, ώλμέν', ἀγάπες.
Καί τώρα κοίτουμ' ἔτσι, ἀφρόντιστος,
μέ μουσκεμένα ἀπ' τήν πυκνή
τήν πάχνη τά μαλλιά,
θυμητικό τής θλιβερῆς τής Τροίας.

*Change in Y
de rythme*

Καί πρῶτα κάν ἀσπίδα μου
στούς φόβους τούς νυχτερινούς,
καί στά κοντάρια τά ἔχθρικά,
τό θούριον Αἴαντα εἶχα.
μά τώρα αύτός, πάει, τόν παράσυρε
μαύρη του μοίρα· κι ἔτσι πιά
τί χαρά πιά, τί χαρά νάχω;
"Ω εἴθε καί νά 'μουν ἔκει πού
σύλογγος στέκει ὁ κάβος
στό πέλαο μπρός κυματοτράνταχτος,
κάτωθε 'κει ἀπό τήν ψηλή
τοῦ ζούνιον πλατωσιά,
τήν ιερή νά χαιρετήσω 'Αθήνα.

στό κορμί τοῦ πατέρα πού σ'έγέννα.
κι ἀπάνου του προσπέφτοντας κάθου ἔτσι
στά χέρια σου κρατόντας τήν πλεξίδα
τή δικιά μου, κι αὐτῆς καὶ τρίτου ἐσένα,
τῆς ἴκεσίας μας προσφορά· κι ἄν κάποιος
ἀπ'τό στρατό θά ἥθελε μέ τή βία
πάνω ἀπό τό νεκρό νά σέ τραβήξῃ,
κακήν κακῶς ἀπ'τήν πατρίδα του ἔξω
ἄταφος νά ριχτῇ, κι ὅλη γενιά του
νά πάη θερισμένη σύρριζα, ἔτσι
καθώς αὐτή μου τήν πλεξίδα κόβω.
Πάρτην καὶ φύλαξέ τηνε, παιδί μου,
μηδέ κανείς ἄς σέ κιουνήσῃ ἀπάνω
ἀπ'τό νεκρό, μά πρόσπεσε καὶ βάστα.
Καὶ σεῖς, ὅχι γυναικες, μά σάν ἄντρες
κοντά παρασταθῆτε καὶ βοηθᾶτε
ώς νάρθω ἔγώ, πού τάω νά ἐτοιμάσω
γιά τάφο του, κι ἄς τό ἐμποδίζουν δλοι.

. / .

Ε_Ξ_Ο_Δ_Ο_Σ_

ΤΕΥΚΡΟΣ

Νά με, πού βιαστικός γυρνῶ, γιατ' εἶδα
τό στρατηλάτη ἀγαμέμνονα, μέ φόρα
νᾶρχεται κατά μᾶς, ἔποιμος βέβαια
τή βάναυσή του νάμολήση γλώσσα.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

'Εσύ λοιπόν εἶχες τήν τόλμη, μοῦ εἴπαν,
νά ξεστομίσης ἀτιμώρητα ἔτσι
τά τρομερά σου ἔκεινα γιά μᾶς λόγια;
ἔσύ; γιά σέ μιλῶ, τό γυιό τῆς σκλάβας.
Μά ἀλήθεια τότε, ἂν σέ εἶχε γεννημένο
μητέρα ἀπό γενιά, πόσο θά τόχες
πάρη ψηλά καί πῶς θά περπατοῦσες
σειστά, ἀφοῦ τώρα, πού ἔνα μηδέν εἶσαι,
μᾶς σήκωσες κεφάλι γιά ἔναν πού είναι
τίποτα πιά; κι ὠρκίστηκες πῶς οὕτε
ναύαρχοι καί στρατάρχες τῶν Ἑλλήνων
ἥρθαμ' ἐμεῖς ἔδῶ, οὕτε δικοί σου,
μά, καθώς λές ἔσύ, αὐτοκέφαλος
ξεκίνησε ἀρχηγός ὁ λίαντας νᾶρθη;
Λύτα νάκούη κανένας ἀπό δούλους,
θές κι ἄλλο πιό βαρύ; Τί τάχα νά 'ταν
αὐτός πού μᾶς τόν ἔψαλες μέ τόσες
κομποφάνειες; ποῦ στάθηκε, ποῦ πῆγε
πού δέν ἥμουν κ'έγω; λοιπόν δέν εἶναι
ἄλλοι ἄντρες στόν στρατό, παρ' αὐτός μόνο;
Πικρόν γιά μᾶς ἀγώνα φαίνεται
νά κηρύξαμε τότε στούς ἀργείους
γιά τά σπλα τ' ἱχιλλέα, ἀφοῦ παντοῦ

κακούς θά μᾶς παρουσιάζη δ τεθύνος
 κι ἀφοῦ δέ στρέγετε, ἢν καὶ νικημένοι,
 νά ψυποταχτήτε στήν ἀπόφαση
 πού οἱ πιότεροι είχαν βγάλη κρισολόγοι,
 μά ἀπάνω μας θά ρίχνετε ὅτι φτάση,
 ἥ ἐπίβουλα θά μᾶς κρυψοκεντάτε
 ἐσεῖς, πού πίσω μείνατε· ὅμως ἔτσι
 μ' αὐτούς τούς τρόπους κανείς ποτέ νόμος
 δέ θά μποροῦσε νά σταθῇ, ἢν ἐκείνους
 πού ἀληθινά νικοῦν ρίχνονται πίσω
 καὶ φέρνομε μπροστά τούς τελευταίους.
 Μά πρέπει αὐτά νά ἐμποδιστοῦν· γιατί
 δέν εἶναι οἱ μεγαλόκορμοι, μηδ' ὅσοι
 τίς πλάτες ἔχουν τίς φαρδιές, πού στέκουν
 καὶ πιό ἄσφαλτα, μά παντοῦ πρόπτοι βγαίνουν
 ὅσοι ἔχουν γερό νοῦ· δ ἀνοιχτοπλάτης
 δ ταῦρος, μ' ἔνα ὅμως μικρό μαστίγι
 τραβάει ἵσια τό δρόμο του καὶ πάει.
 Καὶ σένα, βλέπω, αὐτό σέ περιμένει
 τό γιατρικό ταχιά, ἢν δέ βάλης γνώση
 κι ἢν γιά ἔναν, πού πιά δέν ύπάρχει, μά εἶναι
 ἥσκιος μονάχα, ἔχης ἐσύ τό θράσος
 νά βρίζης καὶ νά μήν κρατᾶς τή γλώσσα.
 Δέ θά συνετιστῆς; κι ἀφοῦ τό νοιώσης
 πιά εἶναι τή σειριά σου, δέ θά πᾶς νά φέρης
 κανέναν ἄλλο νά μήν εἶναι σκλάβος,
 γιά νά μᾶς πή ἀπό μέρους σου ὅτι
 νά πής, γιατί τά λόγια τά δικά σου
 δέ θά τάνοιωθα πιά, μιά πού τή γλώσσα
 τῶν βαρβάρων δέν τήν καταλαβαίνω.

ΧΟΡΟΣ

"Αμποτε νάρθει καὶ στούς δυό σας φρόνηση,
ἄλλο νά πῶ καλλίτερο δέν ἔχω.

ΤΕΥΚΡΟΣ

'Αλίμονο, τοῦ πεθαμένου ή χάρη
πόσο γρήγορα χάνεται ἀπ'τὸν κόσμο
καὶ προδομένη πάει, ἀφοῦ καὶ σένα
αὗτός δ ἄνθρωπος, Λίαντα, οὔτε καν τόση
θύμηση πιά δέ σοῦ κρατᾷ, πού ἐσύ
πολλές φορές στόν κίντυνο τῆς μάχης
εἶχες γι 'αὗτόν ἐκθέση τῇ ζωῇ σου·
μά ὅλ' αὕτα πιά εξεγράφτηκαν καὶ πᾶνε.
Ὥς ἐσύ, πού ἔτσι πολλά κι ἀνόητα λόγια
τώρα μᾶς λές, διόλου πιά δέ θυμᾶσαι,
ὅταν κλεισμένους στά δρύγματά σας
πού ἡσαστε πιά ἑνα τίποτα, ἀπ'τῆς μάχης
τό τσάκισμα, ἥρθε καὶ σᾶς γλύτωσε
μόνος αὗτός, ἐνδὲ ή φυτιά εἶχε πιάση
καὶ φούντωνε ψηλ' ἀπό τά καράβια
καὶ μέσα στά σκαριά, πάνω ἀπ'τούς τάφρους
μ' ὅλη τῇ φόρα δ "Εχτορας πηδοῦσε;
Ποιός τό κακό σταμάτησε; δέν ἤταν
αὗτός, πού λές ἐσύ πώς οὔτε βγῆκε
νά σταθῇ ἀντίκρυ στόν ἐχθρό ποτέ του;
ῶστε γιά σᾶς τίποτα αὕτα δέν ἤταν,
κι οὔτ' ὅταν αὗτός πάλι αληρωμένος,
κι ὅχι κανείς νά τόν προστάξῃ, βγῆκε
στόν "Εχτορ' ἀντικρύ στήθος μέ στήθος,
χωρίς νά ρίξῃ μέσ στήν περικεφαλαία
ψεύτικο αλήριο, σβῶλο ἀπό ύγρο χῆμα,
μά τέτοιο πού νά εξπηδήση πρῶτος.

Λύτος ήταν πού τά είχε κάμει αύτά
κ'έγω μαζί του πλάι του πάντα, διδούλος,
δι γυιός έγω μιᾶς βάρβαρης μητέρας.

Κακόμοιρε, τά μάτια σου ποῦ τά χεις
καί τολμᾶς ἔτσι νά μιλᾶς; δέξεις
πώς δι πατέρας τοῦ πατέρα σου ήταν
ἔνας βάρβαρος, δι παλιός δι πέλοψ
ἀπ'τή Φρυγία; καί πώς δι Ἀτρέας πάλι,
πού σ'έσπειρε, πρόσφερε τοῦ ἀδερφοῦ του
τό πιό ἄθεο δεῖπνο, τά ἕδια τά παιδιά του;
κι ἀκόμα, πώς σέ γέννησε μητέρα
Κρητικιά, πού δι πατέρας της τήν βρῆκε
μ'ἔναν ξενόφερτο ἄντρα, κ'έβαλε
νά τήν πετάξουν στοῦ γιαλοῦ τά ψάρια
γιά νά τή φᾶν; κ'ένδι έσύ τέτοιος εἶσαι,
τολμᾶς νά βρίζεις τή σπορά ἐνός τέτοιου
σάν κ'έμένα, πού έγω πατέρα μου ἔχω
τόν Τελαμῶνα, πού μές τό στρατό
πρῶτος σέ ἀντρεία ξεχώρισε καί πήρε
τή μάννα μου γυναίκα, κι ἀπό αἷμα
βασιλικό τοῦ λαούδοντα κόρη
καί πού δῶρο ξεχωριστό γιά κεῖνον
τοῦ τήν πρόσφερε δι γόνος τῆς Ἀλκμήνης.

"Ἐτσι λοιπόν ἀρχοντογεννημένος
έγω ἀπό δύο ἀρχοντόσπιτα, πᾶς θά ταν
νά ντούπιαζα ποτέ δύμασίματούς μου,
πού ἐνῶ σέ τέποια συμφορά ἔχουν πέσει,
έσύ ἄθαφτους θές νά τούς ρίξης, δίχως
νά ντρέπεσαι καί πού τό λές; Μά ξέρε

καλά, πώς ἂν αὐτόν πετάξετ' ἔτσι,
 καὶ μᾶς θά μᾶς πετάξετε τούς τρεῖς μας
 ἐπλωμένους μαζί του· γιατί θά 'ναι
 τιμή μου νά πεθάνω μπρός στά μάτια
 τοῦ κόσμου πολεμόντας γι' αὐτόν κάλλιο,
 παρά γιά τή γυναίκα τή δικιά σου,
 ᾧ τή γυναίκα τάδερφοῦ σου.
 Γι' αὐτό λοιπόν φυλάξου, ὅχι γιά μένα,
 μά καὶ γιά σένα, γιατί ἂν θά μοῦ κάμης
 τίποτα κακό, θά εύχηθῆς κατόπι,
 νά 'χεις κάλλιο φανῆ καὶ δειλός τώρα,
 παρά νά μοῦ φερθῆς μέ βία ἐμένα.

ΧΟΡΟΣ

'Οδυσσέα βασιλιά, ξέρε πώς φτάνεις
 στήν ὕρα, ἂν δέν τούς κάνεις νά φουντώσουν
 ἀλλά κοιτάζεις πῶς νά τούς μονοιάσης.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Τί τρέχει; ἀπό μακριά ἔχω ἀκούση
 φωνές τῶν Ἀτρειδῶν πάνω ἀπό τοῦτον
 τὸν ἀντρεῖο νεκρό.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Γιατί, 'Οδυσσέα,
 δέν ἔχομε ἀπ' αὐτόν τώρα δά ἀκούσει
 τίς πιό χειρότερες βρισιές;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Τί βρισιές; γιατί ἐγώ τό συχωρνῶ,
 ὅταν κανείς ἀκούη νά τὸν βρίζουν,
 μ' ἄσκημα λόγια νάπανται καὶ κεῖνος.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

"Ακουσε, ναί, βρισιές· γιατ' είχε ιάμη
τδ ἕδιο κι αύτός σέ μένα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Καὶ τι τάχα
νά σοῦ ἔναμε, πού νά μπορή νά βλάψη;

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Εἶπε πώς δέ θεν' ἄφηνε νά μείνη
ἄταφος ὁ νεκρός αύτός, μά πώς
στό πείσμα τδ δικό μου θά τδν θάψη.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

"Εχει λοιπόν τδ ἐλεύτερο ἔνας φίλος
νά σοῦ πῆ τήν ἀλήθεια καὶ νά μένη
ὅχι λιγώτερο ἀπό πρίν δικός σου;

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Μίλησε· γιατ' ἄλλιῶς ἀνδητος θά 'μουν,
ἀφοῦ σέ λογαριάζω ἐσένα ἀπ' ὄλους
τούς 'Αργείους τδν πιό καλό μου φίλο.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

"Ακου λοιπόν· τδ νεκρό αύτόν, σ' ὄρκιζω
στόνομα τῶν θεῶν, νά μήν τολμήσης
ἄταφο, ἔτσι ἀνελέητα, νά τδν ρίξης·
κι' ἃς μή σέ παρασύρη ή ὄργη νά δεέξης
τέτοιο μῆσος, πού νά ποδοπατήσης
τό δίκιο. Καὶ γιά μένα ὁ πιό μεγάλος
έχθρος ήταν αύτός, ἀπ' τήν ήμέρα
πού κέρδισα τάρματα τοῦ 'Αχιλλέα·
ὅμως καὶ τέτοιος πού ήτανε γιά μένα,
ποτέ μου ἐγώ δέ θά τδν πλήρωνα ἔτσι
πού νά μή λέω, πώς καλύτερό του
κανέν' ἄλλο δέν είδα ἀπό μᾶς ὄλους
πού ἥρθαμε ἐδῶ μ' ἐξαίρεση τδν 'Αχιλλέα.

"Ωστε δέ θά ταν δίκιο ἔτσι ἀπό σένα
νάτιμαστη· γιατί καθόλου αύτόν,
μά τῶν θεῶν θά πρόσβελνες τούς νόμους.
Δέν εἶναι δίκιο, ἀφοῦ πιά ἔνας πεθάνη,
κακό νά θέλης νά τοῦ κάμης, κι ὅταν
ἀκόμα τύχη νά τόν ἔχης σ' ἔχθρα.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

'Εσύ, 'Οδυσσέα, παίρνεις ἔτσι τώρα
τό μέρος του κι ἔναντια σέ μένα;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

'Εγώ· πού τόν μισοῦσα τότε πού ἦταν
σωστό νά τόν μισῶ.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Λοιπόν δέν πρέπει,
πεθαμένον, καὶ στά πόδια σου ἀκόμα
νά τόν πατήσης;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μήν εύχαριστιέσσαι
σ' ἀνδεια κέρδη, 'Ατρεΐδη.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Δέν εἶναι ὅμως
εὔκολο σ' ἔναν ἄρχοντα νά δείχνη
εύσέβεια πάντα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μά εὔκολο, νάκούη
τούς φίλους, ὅταν τά σωστά τοῦ λένε.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

'Ο ἄνθρωπος ὁ σωστός πρέπει σ' ἐκείνους
πόχουν τήν ἐξουσία νά ὑπακούη.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Κρατήσου· καὶ δικιά σου θά 'ναι ἡ νίκη,
ὅταν ὑποχωρῆς σέ φίλους.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Σκέψου

σέ τέλι ανθρωπο κάνεις αύτή τή χάρη.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Έχθρος μου ήταν μά κιδλας ήταν αντρας.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Καὶ τέλι θά κάμης; πεθαμένο ἔχθρό σου
λοιπόν θά σεβαστῆς;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Γιατέλ γιά μένα
βαραίνει πιδ πολύ ή ἀξία ἀπό τήν ἔχθρα.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Τέτοιοι ανθρωποι ὅμως ἄστατοι εἶναι πάντα.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Βέβαια, πολλοί πού σήμερα εἶναι φίλοι,
γίνονται ἔχθροι κατόπι.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Θά δεχδουν

ἐσύ λοιπόν νά κάνης τέτοιους φίλους;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Σκληρή καρδιά δέ συνηθίζω ἐγώ
ποτέ μου νά ἐπαινῶ.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Σήμερα θέλεις

νά μᾶς περάσης βλέπω γιά δειλούς.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

"Οχι, μά ἀνθρώπους πάγαποῦν τό δίκιο
μπρός σ' ὅλους τούς 'Αργείους.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

"Ωστε ἐπιμένεις

λοιπόν νάφήσω τό νεκρό νά θάφουν;

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Βέβαια, γιατί κ'έγώ ιάποτε θάρθω
σ' αύτή τή θέση.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Τάξιδια, ἀλήθεια, πάντα.
καθένας γιά τόν έαυτό του ιάνει
ὅτι κι αὖ ιάνη.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Βέβαια, γιά ποιόν ἄλλον
εἶναι πιδ φυσικό νά ιοπιάζω
παρά γιά ἐμέ τόν τέλο;

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

Λοιπόν τότε
θά 'ναι ή δουλειά δικιά σου, όχι δικιά μου.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

"Οπως κι αὖ γίνη, ἐσύ δίκαιος θενά 'σαι.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑΣ

"Ομως ιαλά νά ξέρης, πώς γιά σένα
θάνανα έγώ ιαλ πιδ μεγάλη ἀκόμα
χάρη ἀπ' αύτή, μά ἐτοῦτος ιαλ κεῆ ιάτω,
ιαθώς κ' ἐδῶ ὅταν ζοῦσε, θενά μοῦ εἶναι
ό μεγαλύτερός μου ἔχθρος. Καλ τώρα
λεύτερος εἶσαι αύτό πού θές νά ιάνης.

ΧΟΡΟΣ

'Εκεῖνος, πού ὕστερ' ἀπ' αύτά, 'Οδυσσέα,
δέ σ' ἔχει γιά σοφδ, θάναι μωρός.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Καλ τώρα δίνω ύπδσχεση στόν Τεῦκρο,
πώς οσσο μιά φορά τόν εἶχα ἔχθρό μου,
τόσο ἀπ' ἐδῶ ιαλ μπρός θά τοῦ είμαι φίλος.
ιαλ θέλω τόν νεκρόν αύτόν μαζί του
νά θάψωμε ιαλ νά τόν βοηθήσω

καί τέποτα νά μήν παραμελήσω
ἀπ' ὅσα στούς ξεχωριστούς ἀνθρώπους
ἔχουνε χρέος οἱ ἄνθρωποι νά κάνουν.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Βύγενικέ 'Οδυσσέα, γιά ὅλα ὅσα εἶπες
χρωστῶ νά σ' ἐπαινέσω, κ' ἔκαμες
νά βγῶ στούς φόβους πού είχα γελασμένος·
γιατ' ἐνῷ ήσουν γι' αὐτόν ὁ πιό μεγάλος
έχθρος του ἀπ' τούς 'Αργείους, ἐσύ μόνος
βοηθός τοῦ παραστάθηκες κι οὔτε εἶχες
τό θρέσος νά σταθῆς πάνω ἀπό τοῦτον
τόν πεθαμένο, ζωντανδς ἐσύ,
καί νά τόν βρίστης, καθώς ἡρθ' ἐκεῖνος
ὁ ἀλλοπαρμένος στρατηγός, κι ὁ ἵδιος
κι ὁ ἀδερφός του, καί ἥθελαν νά ρίξουν
ἄταφο τό νεκρό κι ἀτιμασμένο.

Μά εἰθ' ὁ πατέρας, πού ψηλά ἀφεντεύει
σ' αὐτό τόν ούρανό, κ' εἴθε ή 'Ἐρινύα
πού δέ ξεχνᾶ κ' ή Δίη ή ξετελεύτρα
κακήν κακῶς νά τούς ἔξολοθρέψουν
καθώς ἥθελαν ἄτιμα κι ἀνάξια
τό κορμί τοῦ νεκροῦ μας νά πετάξουν.

Μά ἐσύ, ὦ τοῦ γέροντα Δαέρτη σπέρμα,
σέ τούτη τήν ταφή νά βάλης χέρι
δειλιάζω νά σ' ἀφήσω, μήπως θά 'ναι
ὅχι εύχαριστο αὐτό στόν πεθαμένο·
ὅσο γιά τάλλα βρήθα μας, κι ἀν θέλης
νά φέρης κι ἄλλο ἀπ' τό στρατό, καθόλου
δέ θά μᾶς βρῆς ἐνάντιους. Τ' ὅλα ὅλα
θά τά φροντίσω ἐγώ. Μά ἐσύ νά ξέρης
πώς εἶσαι, ὅσο γιά μᾶς, ἄξιος ἄντρας.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Θάθελα βέβαια, ὅμως ἀφοῦ δέν εἶναι
εὐχάριστο γιά σένα ἔτσι νά κάμω,
μένω μαζί σου σύμφωνος καί φεύγω.

ΤΕΥΚΡΟΣ

Φτάνει· γιατί πιά πολλή ὥρα
ἔχει περάσει. 'Εσεῖς ἀμέσως
σκάφετε τό βαθύ λάκιο
κι οἱ ἄλλοι ἐσεῖς στή φωτιά ἐπάνω
στήσετε φηλό λεβέτι
γιά τό νεκρινό λουτρό του·
κι ἄλλοι, ὅσ' ἄρματα φοροῦσε
ιάτω ἀπ' τήν ἀσπίδα, ἃς βγάλουν
ἀπό μέσ' ἀπ' τήν σκηνή.
Μά ἔλα ἐσύ, παιδί, καί πιάσε,
ὅσο τό μπορεῖς, μαζί μου,
τδν πατέρα σου ἀπ' τή μέση
στοργικά καί βοήθησέ με
γιά νά τδν ἀνασηκώσω,
πού θερμές ἀιδόμα οἱ φλέβες
μαῦρο αἷμα ξεπετοῦνε
ἀπό τήν πληγή μέ δρμή.

Μά ἐμπρός, ὅποιος λέει πώς ἡρθε
φύλος του, ἃς βιαστῆ κι ἄς τρέξῃ,
ὅτι μπορεῖ γι' αὐτόν ἃς κάμη
τδν ξεχωριστό τόν ἄντρα,
πού κανεῖς καλύτερός του

δέ τεννήθηκε ποτέ.

(M) XΟΡΟΣ

'Αλήθεια, ἀφοῦ τό ἰδοῦνε πρῶτα,
οἱ ἄνθρωποι πολλά μαθαίνουν·
μά πρέν τά ἰδοῦν, γι' αὐτά πού μέλλονται
μάντης κανεῖς ποτέ δέν εἶναι.

ΤΕΛΟΣ

Final